

Спектр

ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ ТОВ «СПЕКТР-АГРО» ЗА 2019 РІК

Платник податків:

ТОВ «СПЕКТР-АГРО»

ЄДРПОУ: 36348550

Адреса державної реєстрації: 08702, Україна,
Київська область, м. Обухів, вул. Промислова, 20

2019 РІК

ЗМІСТ

1	Опис діяльності Товариства та організаційна структура.....	4
2	Результати діяльності за 2019 рік	29
3	Ліквідність та зобов'язання	32
4	Екологічні аспекти.....	38
5	Соціальні аспекти та кадрова політика.....	48
6	Основні ризики на невизначеності.....	54
7	Дослідження та інновації.....	68
8	Фінансові інвестиції та перспективи росту.....	69

1. ОПИС ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

1.1. Короткий опис діяльності

Компанія розпочала свою діяльність в 2009 році. Основна діяльність – це дистрибуція насіння, засобів захисту рослин (далі – ЗЗР) та мінеральних макро- та мікродобрив від провідних світових та українських виробників. Компанія є одним з найбільших постачальників в цьому сегменті в Україні. Також Компанія розвиває напрямки з дистрибуції сільськогосподарських машин провідних світових та українських виробників та запасних частин для них.

Компанія має приватну форму власності і не належить до жодної транснаціональної групи. Представництва Компанії розташовані майже в усіх областях України (Малюнок 1).

РЕГІОНАЛЬНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА

Малюнок 1

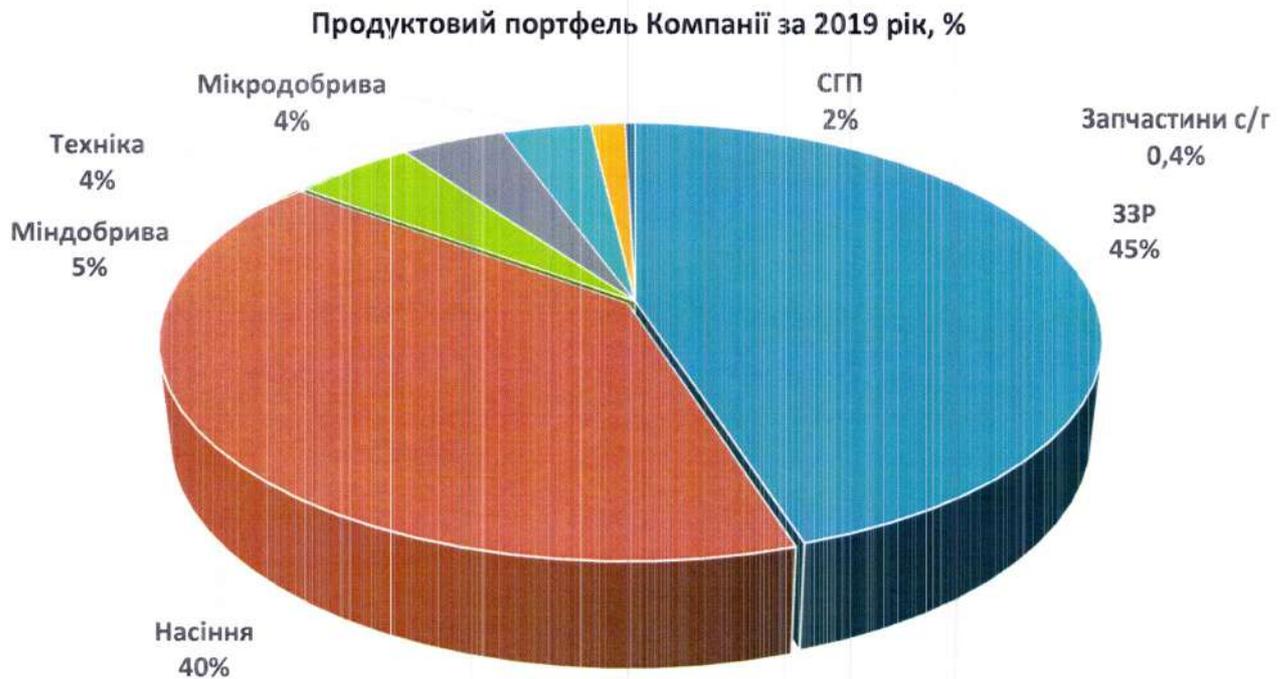
Компанія має наступні зареєстровані види діяльності:

- 46.75 «Оптова торгівля хімічними продуктами» (основний вид);
- 46.11 «Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами»;
- 46.21 «Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин»;
- 46.33 «Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами»;
- 46.36 «Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами»;
- 46.61 «Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами та устаткуванням»;
- 47.76 «Роздрібна торгівля квітами, рослинами насінням, добривами, домашніми тваринами та кормами для них у спеціалізованих магазинах»;
- 52.10 «Складське господарство»;
- 64.19 «Інші види грошового посередництва».

Компанія тісно співпрацює з рядом вітчизняних і закордонних компаній, що є виробниками азотних, фосфорних, калійних та комплексних мінеральних добрив.

Реалізація продукції Компанії відбувається через власну мережу 19-ти власних представництв по території України.

Продуктовий портфель Компанії за 2019 рік складається переважно з насіння та ЗЗР, несуттєву частку у ньому складають добрива та інші продукти. Продуктовий портфель Компанії за 2019 рік зображено на Малюнку.

Джерело: дані бухгалтерського обліку Компанії

Компанія переважно здійснює оптові поставки, хоча серед клієнтів є ті, які купують невеликі об'єми для власного споживання. При цьому Компанія не має роздрібних точок реалізації та найменша тарна продажна одиниця продукції – мішок.

Основними покупцями Компанії є великі аграрні холдинги, які мають земельний банк більше ніж 100 тис. га:

- ТОВ «Волинь-Зерно-Продукт»;
- СТОВ «Дружба-Нова»;
- ТОВ «Енселко Агро»;
- ХПП «Носівське»;
- ТОВ «Преображенське» (Запоріжжя);
- ТОВ Агропромислова компанія «Маїс»;
- ТОВ «Мрія Трейдинг»
- ПП «Агро-Експрес-Сервіс».

Серед клієнтів є і невеликі сільськогосподарські господарства. Загальна кількість покупців щороку зростає:

Рік	2015	2016	2017	2018	2019
К-сть контрагентів	2535	3015	3343	3731	4087

1.2. Опис продукції та галузі

Компанія здійснює власну діяльність у галузі забезпечення сільськогосподарських товаровиробників якісним насінням, добривами, ЗЗР, а також сільськогосподарською технікою і запчастинами до неї.

Компанія займається реалізацією:

- **ЗЗР:** протруйники, гербіциди, інсектициди, фунгіциди, акрациди від провідних зарубіжних та вітчизняних виробників: Байер, БАСФ, Сингента, Саммит-Агро Юкрейн, Монсанто, Август Україна, Адама, Аріста Гроусайенс, Дюпон, Ньюфарм, Нертус, Щьолково Агрохім, Штефес, ФМС Україна;
- **насіння сільськогосподарських культур:** ріпаку, кукурудзи, соняшнику, цукрового буряку, сорго, жита, пшениці, ячменю, сої та інших від відомих світових виробників НПЦ-Лембке, Бревант Сідс, Монсанто, Піонер, Бетасід, Євраліс, Заатбау, Лімагрейн, Маїсадур та від виробників вітчизняних селекцій КВС-Україна, інші;
- **сільськогосподарської техніки:** сівалки точного висіву, посівні комплекси, обприскувачі, культиватори, дискові агрегати, розкидачі мінеральних добрив, глибокорозпушувачі, мульчувачі, ротаційні борода, трактори, навігаційне обладнання та запчастин до всього наведеного переліку техніки від провідних зарубіжних виробників: Hardi, Kockerling, Sola, Arbos, Falc, Madara, AgLeader
- **мікродобрив та мінеральних добрив** вітчизняного та іноземного виробництва, а також власної торгової марки Спектрум.

ПРОДУКТИ

Мікродобрива

	АГРОТЕХНОСОЮЗ
	ВІТЕРА УКРАЇНА
	ДАЙМСА
	РОДОНІТ
	СПЕКТРУМ

Умови мінерального живлення значною мірою визначають можливість рослин реалізувати свою генетичну програму. Живлення рослин є одним із факторів, який підлягає контролю. Цей процес регулюється шляхом диференціації форм, доз, строків внесення добрив з урахуванням умов вирощування, біологічних та фізіологічних особливостей рослин і коефіцієнтів використання поживних речовин культурою. Змінюючи умови живлення, можна цілеспрямовано впливати на формування величини врожаю та його якості. Споживання мінеральних речовин і акумуляція їх у рослинах – це активний фізіологічний процес, тісно пов'язаний із життєдіяльністю кореневої системи та надземних органів рослин. Корені споживають зональні елементи тільки з розчинів, де вони перебувають у дисоційованому стані у вигляді іонів. На нормальне проходження цього процесу впливає багато факторів: біологічні особливості рослин, ґрунтові умови, тепло, світло, волога.

Проте внесення мінеральних добрив у ґрунт не вирішує повністю проблему забезпечення рослин необхідними елементами живлення. За несприятливих гідротермічних умов, навіть, за оптимальної кількості в ґрунті доступних сполук макро та мікроелементів засвоєння їх кореневою системою є недостатнім, що сповільнює темпи росту і розвитку рослин. Нестача поживних речовин, особливо загострюється в період формування генеративних органів.

Сільське господарство України залежне від світових тенденцій щодо підвищення вартості енергоносіїв і, як наслідок, збільшення цін на мінеральні добрива. Тому в сільськогосподарських товаровиробників виникає потреба щодо альтернативних агротехнічних заходів для збільшення врожайності вирощуваних культур і зменшення собівартості продукції.

Поряд із системами удобрення, які передбачають застосування лише традиційних мінеральних добрив, виникли системи удобрення інтенсивного типу, в яких, як доповнення до основного удобрення, застосовують позакореневі підживлення сучасними комплексними водорозчинними добривами.

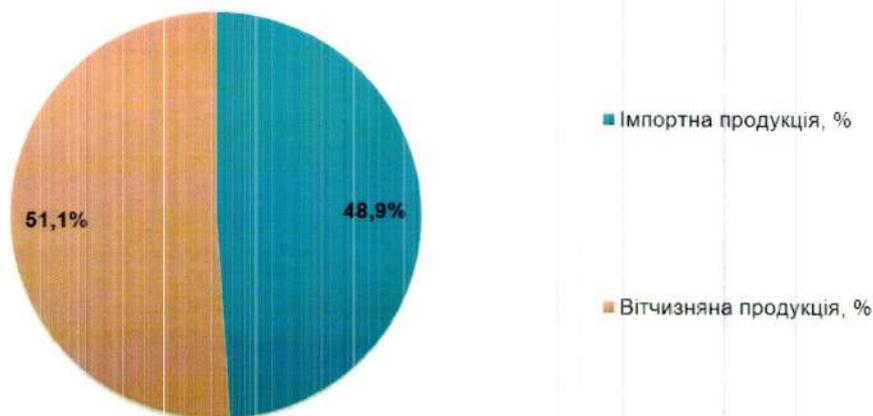
Тому для забезпечення наших партнерів та клієнтів якісними препаратами, компанія Спектр-Агро в 2011 році розробила лінійку мікродобрив під торговою маркою Спектрум. Перші чотири продукти, які сформували лінійку, – це Спектрум Борон 150, ГрейнМікс, КорнМікс та Спектрум Мікс-С. Виробництво мікродобрив торгової марки Спектрум проходить на заводських потужностях компанії FMC Agro, які розміщені в Великобританії на кордоні Англії і Уельсу. При виробництві добрив використовується високоякісна сировина з усього

світу, яка не містить хлору, важких металів та повністю відповідає нормативам європейських стандартів якості та екологічності.

Для задоволення потреб сільськогосподарських культур у основних елементах живлення у найбільш відповідальні етапи росту та розвитку рослин в 2013 році перелік продуктів торгової марки доповнився такими продуктами як Спектрум В+Мо, Zn+S, антистресантом АскоРіст, препаратом для передпосівної обробки насіння АскоСтарт та кондиціонером води Спектрум Easy-Mix. Якість і безпечність продукції – це основний принцип виробництва всього асортименту препаратів.

Сьогодні на внутрішньому ринку представлені мікродобрива як українського виробництва, так і зарубіжного.

Частка імпорту в ємності ринку мікродобрив в Україні за 10 м. 2018 р., %

Джерело: за даними Митної служби України; оцінка Pro-Consulting

Основними вітчизняними виробниками є «Укравіт», НПК «Квадрат», «Фрея-Агро». Імпортні поставки здійснюються переважно з Польщі, Німеччини та Великобританії і складають продукцію таких компаній, як Yara, Doctor Tarsa Tarim, Roiser, Valagro, FMC Agro та інших.

За змістом мікроелементів у нас переважають полікомпонентні мікродобрива. Це пояснюється тим, що більшість українських фермерів не мають можливості визначення забезпеченості ґрунтів конкретним елементом живлення, тому зазвичай використовують багатокомпонентні препарати в якості профілактики їх дефіциту.

З підвищенням технічної та наукової оснащеності українського сільського господарства, поширенням методів точного землеробства, все більше господарств будуть використовувати мікродобрива. Обсяг їх ринку в найближчі кілька років продовжить збільшуватися поки не досягне стану насичення. У середньостроковій перспективі слід очікувати появи в Україні нових виробників мікродобрив, а також збільшення поставок даної продукції з-за кордону. Завдяки цьому, аграрний сектор нашої країни стане більш рентабельним і конкурентоспроможним.

В останні роки дедалі більшої популярності набувають добрива з біостимулюючим ефектом, і така тенденція з кожним роком стає все більш очевидною. Це відображає загальносвітову ситуацію: за прогнозами, ринок біостимуляторів у 2022 році оцінюватиметься у 3,29 млрд доларів США.

Останнім часом, як в нашій країні, так і в світі гостро постає питання деградації орних земель. Зокрема, зниження запасів ґрунтового гумусу і погіршення якості та родючості ґрунтів, що стало результатом діяльності різних промислових підприємств, а також інтенсивних

технологій в аграрному виробництві. Серед негативних наслідків є порушення механічних, фізико-хімічних властивостей, балансу мікробіоценозу та зниження кількості біогенних речовин поживного комплексу ґрунтів.

Біодеградація гумусу орних земель пов'язана з процесами зменшення кількості рослинних решток у ґрунті та активністю мінералізації в ньому органічних речовин. За 110 років вміст найціннішого компонента в ґрунті – гумусу зменшився майже на третину - з 4,2% до 3,2%. Щорічні втрати гумусу становлять понад 20 млн. т. і, відповідно, збільшуються площі деградованих земель на 80 тис. га. За даними НААН щорічна втрата поживних речовин при вирощуванні високопродуктивних культур (цукрових буряків, зернових і, особливо, соняшнику) становить 450 – 500 тис. т. Враховуючи різний рівень стійкості ґрунтів до процесів антропогенної дії, на практиці передбачають різні нормалізуючі заходи щодо поліпшення їхнього гумусового стану та родючості. Тому спрямоване відновлення природної гумусної родючості передбачає пошук нових форм і видів органічних добрив, способів їхнього внесення, розробку агротехнічних прийомів депонування і зберігання біогенних елементів гумусу, що дозволить підвищити якісні параметри ґрунтів. Для відновлення родючості ґрунтового комплексу доцільніше і дешевше використовувати елементи альтернативного землеробства – біогумусні органічні добрива, які отримують за допомогою промислової переробки торфу, сапропелю, окисленого бурого вугілля. У нинішніх умовах саме цим речовинам відводиться першочергова роль у підвищенні ефективності та покращенні екологічної ситуації у сільському господарстві.

В сучасних умовах, коли ми спостерігаємо безповоротні зміни клімату, які все частіше проявляються в різких коливаннях денних та нічних температур, дефіциті опадів, повітряних та ґрунтових засухах, саме гумінові препарати здатні підвищувати стійкість рослин до даних несприятливих факторів зовнішнього середовища. При цьому відновлюючи родючість ґрунту, утримують вологу в ґрунті за рахунок утворення водневих зв'язків між молекулами води і зарядженими групами гуматів. У результаті чого, непродуктивне випаровування води зменшується до 30%, а це в умовах посухи важливий аргумент у зростанні продуктивності культур. Використання гумінових речовин веде до покращення харчових якостей продукції та її екологічності, зниження витрат на отримання врожаю, підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва.

Тому, спираючись на світовий досвід вирощування сільськогосподарських культур і враховуючи українські тенденції в агротехнологіях вирощування компанія Спектр-Агро разом з іспанською компанією Daumsa впроваджує у комерційну діяльність препарати на основі гумінових та фульвових речовин з леонардиту в твердій та рідкій препаративній формі.

Підсумовуючи вище викладену інформацію щодо використання високоефективних мікродобрив Спектрум та гуматів компанії Daumsa, фахівці компанії та науковці, які займаються вивченням даних продуктів запевняють, що вони підвищують активність ферментативних систем у рослинному організмі, стимулює біохімічні процеси в клітинах, забезпечує поліпшення розвитку вегетативної частини рослини та кореневої системи, підвищує стійкість до несприятливих ґрунтово-кліматичних чинників, що позитивно впливає на врожайність і якість насіння.

Засоби захисту рослин

АД'ЮВАНТИ

ГЕРБИЦИДИ

ІНСЕКТИЦИДИ

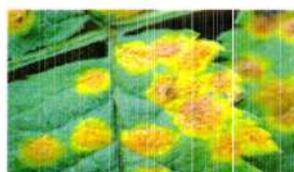
ПРОТРУЙНИКИ

РЕГУЛЯТОРИ РОСТУ

РОДЕНТИЦИДИ

ФУНГІЦИДИ

ФУМІГАНТИ

ІНОКУЛЯНТИ

Головна мета сільськогосподарського виробництва – надійне забезпечення населення продуктами харчування, що нині можливо досягти лише за умови інтенсифікації, зокрема застосування ЗЗР. Заходи щодо підвищення врожайності сільськогосподарських культур надто важливі у зв'язку із збільшенням населення світу. Нині на Землі проживає понад 7 млрд. людей, які споживають 2,6 млрд. тон продовольства у рік. За прогнозами ООН, до 2025р. населення планети зростає до 8,3 млрд., а споживання продовольства підвищиться до 4,5 млрд. тон у рік, тобто знадобиться на 41% більше пшениці, на 26% – соняшнику і на 22% – кави. Водночас площа земель сільськогосподарського призначення не збільшується.

Основний шлях нарощування виробництва сільськогосподарської продукції при незмінній посівній площі – це збільшення врожайності культурних рослин. Поряд із внесенням мінеральних добрив та селекцією важливим ресурсом у даному напрямі є застосування хімічних ЗЗР. За оцінками зарубіжних спеціалістів одна третина обсягів сільськогосподарської продукції у світі виробляється завдяки застосуванню ЗЗР. Без використання ЗЗР втрати плодів, овочів та зернових від шкідників, хвороб і бур'янів досягли б 78%, 54 і 32%, відповідно. Таким чином, важко переоцінити значущість ЗЗР для сучасного сільського господарства. Внутрішній ринок ЗЗР в Україні є імпортноорієнтованим.

ЗЗР діляться на хімічні та біологічні. Хімічні засоби захисту рослин називають пестицидами.

Усі засоби захисту рослин класифікуються за хімічним складом, об'єктам застосування, за характером дії і способом проникнення у шкідливий організм.

По об'єктах застосування:

- інсектициди - для боротьби з шкідливими комахами;
- акарициди - проти кліщів;
- нематоциди - проти нематод;
- родентициди - проти гризунів;

- фунгіциди (антисептики) - проти грибів;
- антибіотики (антисептики, бактерициди) - проти бактерій;
- гербіциди - засоби боротьби з бур'янистою рослинністю;
- арборициди - проти смітної деревної рослинності.

Основні тенденції на світовому ринку ЗЗР є наступними. За даними УКАБ, обсяг світового ринку ЗЗР в 2017 році виріс на 4% — до 54 млрд. дол. США У 2018 він прогнозовано складе 58 млрд. дол. США. Всі сектори ЗЗР (гербіциди, фунгіциди та інсектициди) вирости в 2017 році, за винятком регуляторів росту рослин і фумігантів. Є тенденція до того, що ринок до 2022 року буде рости з темпом 5,73% в рік за рахунок попиту і зростання населення і про це активно говорять міжнародні експерти.

За даними аналітиків світовий ринок засобів захисту рослин поволі відновлюється після кризи 2016 року і в перспективі до 2023 року зростатиме в середньому на 3% щорічно. Щодо України, то тут розвиток ринку ЗЗР буде повільнішим: до погодних умов та цін на зерно, які впливають на ринок у світі, в Україні додалася ще й політична нестабільність. В очікуванні відкриття ринку землі аграрії намагаються перестраховуватися й мінімально витратити кошти, щоб мати можливість швидко відреагувати й забезпечити себе основними активами виробництва.

У структурі імпорту 2019 року найбільше представлено гербіцидів — 58%. Найбільше імпортували гербіцидів з S-метолахлором. 7% імпорту становлять інсектициди. Частка оригінальної продукції інсектицидів становить 14% всього імпорту інсектицидів, а серед інсектицидних протруйників — 78%. Лідером імпорту був інсектицид «Нурел Д»- його ввезли найбільше — 66% всього імпорту інсектицидів. Серед протруйників насіння найбільше імпортували препаратів «Круїзер» та «Форс Зеа». Імпорт фунгіцидів становив близько 500 тонн. Фунгіцидних препаратів для протруєння насіння імпортували стільки ж, скільки й інсектицидних. Серед фунгіцидів частка оригінальних становить 57%. Ще 8% — протруйники насіння; 6% -регулятори росту; 3% — фуміганти.

Підсумовуючи, варто відзначити, що ринок пестицидів останніми роками демонстрував суттєве зростання з огляду на збільшення внутрішнього попиту та пропозиції як від іноземних компаній-виробників, так і вітчизняних. Певний вплив на цю динаміку справляли також зміни в структурі аграрного виробництва, зокрема збільшення в усіх категоріях господарств посівних площ під окремими маржинальними зерновими й олійними культурами (кукурудза, соя, соняшник, ріпак), які потребують відповідного інтегрованого захисту від шкідників та хвороб.

Глобальний ринок ЗЗР переорієнтовується на безпечність до навколишнього середовища.

У найближчі роки, за експертними оцінками, використання пестицидів буде зростати, попри екологічні проблеми і виклики, які породжуються ними. Навіть з урахуванням прискореного розвитку органічного землеробства повністю відмовитися від використання пестицидів поки неможливо. Водночас на державному рівні варто розробити стратегію екологічно безпечного розвитку сільськогосподарського виробництва, де передбачити шляхи зменшення негативного впливу використання пестицидів та напрями зниження їх за рахунок переходу на органічне сільське господарство і впровадження інших методів захисту рослин від шкідників та хвороб (зокрема, біологічних, механічних із використанням технологій роботизації тощо).

Вітчизняні підприємці вважали виробництво та збут сучасної агрохімії складною галуззю. Адже, крім особливостей з технологією та рецептурою препаратів, конкуренти-«велетні» були суттєвою перешкодою для появи локальних підприємств. Донедавна лише

міжнародні компанії заробляли в Україні на ЗЗР, пропонуючи нашим агровиробникам широкий асортимент продукції, та разом з тим нав'язували їм свою цінову політику на препарати із захисту рослин. Але час розставив все по місцях – ринок ЗЗР і мікродобрив сьогодні трансформується. Через погіршення економічної ситуації в Україні, значну девальвацію гривні, коливання валютного курсу та зниження світових цін на сільськогосподарську продукцію аграрії врешті-решт серйозно підшли до пошуку альтернативи дорогим іноземним ЗЗР.

Побачивши зацікавленість середніх агропідприємств та дрібних фермерів, вітчизняні бізнесмени швидко зорієнтувалися і почали діяти. Незважаючи на те, що в структурі українського ринку ЗЗР частка мультинаціональних та іноземних генеричних компаній складає понад 90%, вже зараз міжнародні гіганти змушені рахуватися з кількома великими вітчизняними виробниками («Укравіт» та «Альфа Сمارт Агро»). На підході – ще декілька перспективних компаній, що прагнуть увійти «в другу лігу», та чимало дрібних підприємств, що вирішили обрати вузьку спеціалізацію та розвиватися в якійсь окремій ніші, не замахуючись на велику частку ЗЗР.

У світовому хімічному класифікаторі зареєстровано понад 500 молекул для ЗЗР, на які патентний термін вже скінчився. Маючи таку базу та вітчизняних вчених у профільних аграрних інститутах, наші підприємці знайшли свій шлях. Вони не поспішають вкладати мільйони в інноваційні розробки. Левова частка українських ЗЗР - це генерики, діючі речовини яких ввозяться з різних країн (КНР, Індія). На основі цих речовин місцеві виробники створюють власні препарати, препарати-копії (так звані генерики). Вони в кілька разів дешевше оригінальних, оскільки виготовляються з діючих речовин, що випускаються після закінчення терміну дії патентів розробників молекул активної речовини.

Відносна дешевизна в поєднанні з якістю - одна із головних переваг місцевих виробників. Асортиментні лінійки вітчизняних виробників охоплюють всі відомі різновиди пестицидів.

Український ринок ЗЗР в 2019 році може вирости в середньому на 17 млн. дол. США у порівнянні з 2018 роком і скласти близько 867 млн. дол. США. При цьому нелегальний ринок ЗЗР оцінюється в 100 млн. дол. США.

Мінеральні добрива

Застосування в технології вирощування сільськогосподарських культур мінеральних добрив є важливою складовою в боротьбі з дефіцитом поживних речовин в процесі росту і розвитку рослини.

Лише забезпечення необхідними поживними речовинами в потрібний для рослини час здатне забезпечити високу якість сільськогосподарської продукції.

За даними численних вітчизняних і закордонних наукових установ застосування мінеральних добрив забезпечує одержання 30-40% приросту урожайності. Торгівля мінеральними добривами є вагомим частиною бізнесу Компанії.

За останні п'ять років український ринок мінеральних добрив суттєво просів. Обсяги виробництва скоротилися більш ніж вдвічі: з майже 8 млн тон у 2012 році, до 3,65 млн — у 2016. Вочевидь, уся справа в нестабільній політичній і економічній ситуації. Крім того, збройний конфлікт із Росією на Донбасі й припинення постачань дешевого газу призвели до зупинки великих вітчизняних підприємств. А скорочення постачань добрив із країни-агресора — до неможливості задовольнити попит на продукцію навіть шляхом її імпорту, що

відобразилося, у тому числі і на збільшення кількості виробників мінеральних добрив, переставлених на ринку України.

Від так, можна спостерігати, що у зв'язку із заборонаю ввозу добрив російського виробництва у 2019 році збільшилася частка ринку добрив вітчизняного виробництва.

Окрім цього, якщо у попередні роки одним із найбільших кількісно виражених імпортерів мінеральних добрив виступала Російська Федерація, то у 2019 році ринок імпортованих класичних мінеральних добрив зазнав різючих змін щодо країн-виробників. Цей тренд буде прослідковуватися і в наступному році.

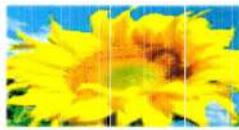
Не секрет, що основними споживачами мінеральних добрив є агропідприємства: у 68 випадках зі 100 вони користуються саме азотними добривами: 28% їх загального обсягу припадає на комплексні добрива, 3,7% — на калійні, 0,3% — на фосфорні.

Незважаючи на регулярні й тривалі зупинки виробництва, лідерами ринку є великі підприємства хімічної галузі, такі як Ostchem та «Одеський припортовий завод».

Розуміючи можливість розвитку сектору мінеральних добрив, у березні 2019 року керівництво Спектр-Агро змінило позиціонування мінеральних добрив у загальному портфелі продажів, збільшивши інвестування у даний напрямок бізнесу, цим самим давши можливість перейти до більш активних продажів. Саме тому, у другій половині 2019 року компанія, поряд із розширенням співпраці із вітчизняним виробниками та трейдерами, почала співпрацю із іноземними компаніями-виробниками мінеральних добрив у сфері закупівлі та імпорту добрив, що у загальному збільшило обсяг продажів як окремими представництвами ТОВ СПЕКТР-АГРО, так і компанії в цілому.

За 2019 рік гарно себе показали у роботі як і старі перевірені партнери: УКРАГРО НПК, Єврохім, НАШ КОВЧЕГ, інші, так і нові: УКПРОСХІМ, СОЛАГРО ТРЕЙД, АГРОХІМТРЕЙДІНВЕСТ, АГРОПОЛІХІМ (Болгарія).

Посівний матеріал:

СОНЯШНИК

КУКУРУДЗА

ЦУКРОВИЙ БУРЯК

СОРГО

ОЗИМЕ ЖИТО

ЯРИЙ РІПАК

ОЗИМИЙ РІПАК

ПШЕНИЦЯ

ЯЧМІНЬ

СОЯ

ГОРОХ

Процес інтенсифікації сільськогосподарського виробництва тісно пов'язаний з використанням в землеробстві новітніх досягнень в області селекції та насінництва.

Впровадження нових високопродуктивних сортів та гібридів, стійких до несприятливих погодно-кліматичних умов та хворобам, оновлення елітного та репродукційного складу насіння дає можливість збільшувати врожайність та виробництво зерна на 20-25%.

При цьому, на структуру посіву в першу чергу впливають економічна ефективність вирощування та глобальні зміни кліматичних умов.

Згідно із даними Міністерства сільського господарства США (USDA), пшениця тримає, як і раніше, основну частку світових посівів сільськогосподарських культур.

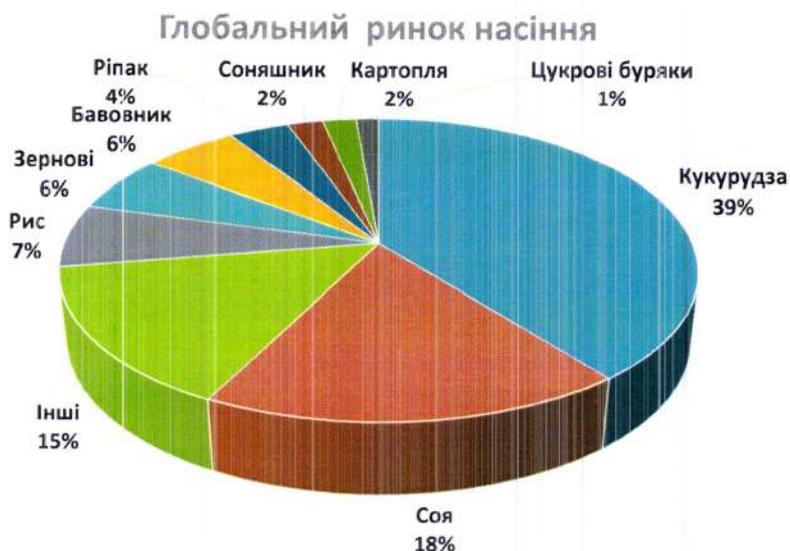
Щорічно її висівають на понад 200 млн га у світі. Цікаво, що площі під соєю демонструють ріст за останні три роки (Латинська Америка та США), тоді як кукурудза та пшениця втратили 3% посівних площ. Тим не менше, ця культура продовжує залишатись основним драйвером для всіх країн.

Ріпак, соняшник та бавовна займають близько 30 млн га щорічно і площі під ними є майже незмінними останні 10 років. Картина посівів достатньо стабільна, тож і у наступному сезоні слід чекати таких же показників із різницею у +/-5%.

Світовий ринок насіння, після падіння у 2015 році, зараз зростає. Він виріс у 2016 році на 2%, і у 2017 році – на 6%.

Загалом, комерційний ринок насіння продовжує рости та досяг цифри у \$45 млрд. Основна культура на насіння – це кукурудза, найбільш об'ємна з точки зору товарообігу, на неї припадає \$17,5 млрд, наступна – це соя (\$8,5 млрд), і її частка постійно зростає. У насіння інших культур вкладають менше – \$1-3 млрд, і їх кількість відносно стабільна. Якщо подивитись на

відсотки, то обсяг купівель насіння кукурудзи складає 39%, сої – 18%, рису – 7% та зернових – 6%, ріпак та соняшник – 6%.

Ринок насіння України зберігає світову тенденцію в структурі та складає 924 млн дол США

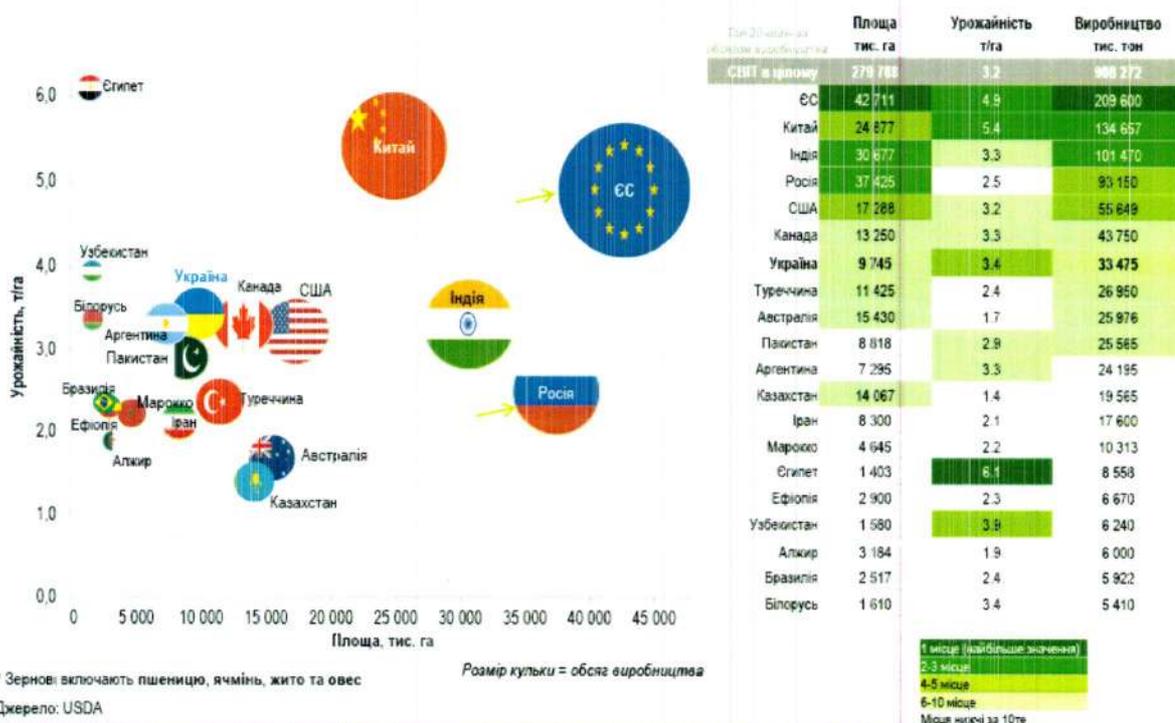
Головною умовою високо-інтенсивного сільсько-господарського виробництва є якісний насінневий та садівний матеріал.

Найбільше вкладається коштів у насінневий матеріал у Північній Америці – щорічно там витрачають більше \$16 млрд, наступна за витратами – Азія, і тут помічена позитивна динаміка зростання обсягів закупівель. Останніми роками зростає частка Європи та країн Латинської Америки. А ось закупівлі насіння у країнах Близького Сходу та Африки знаходяться на одному рівні та не перевищують \$3 млрд. Якщо подивитись у відсотковому відношенні, то 36% закупівель – це Північна Америка, Латинська Америка – 17%. Дві ці країни покривають половину всього насінневого ринку за минулий рік. На країни Азії припадає 23%, Європи – 18%, та Близький Схід та Африка – близько 6%.

Виробництво зернових* та оцінка середньої урожайності 2018

Країни ЄС – лідери з виробництва зернових завдяки як найбільшим площам, так і високій врожайності.

Ситуація в Україні

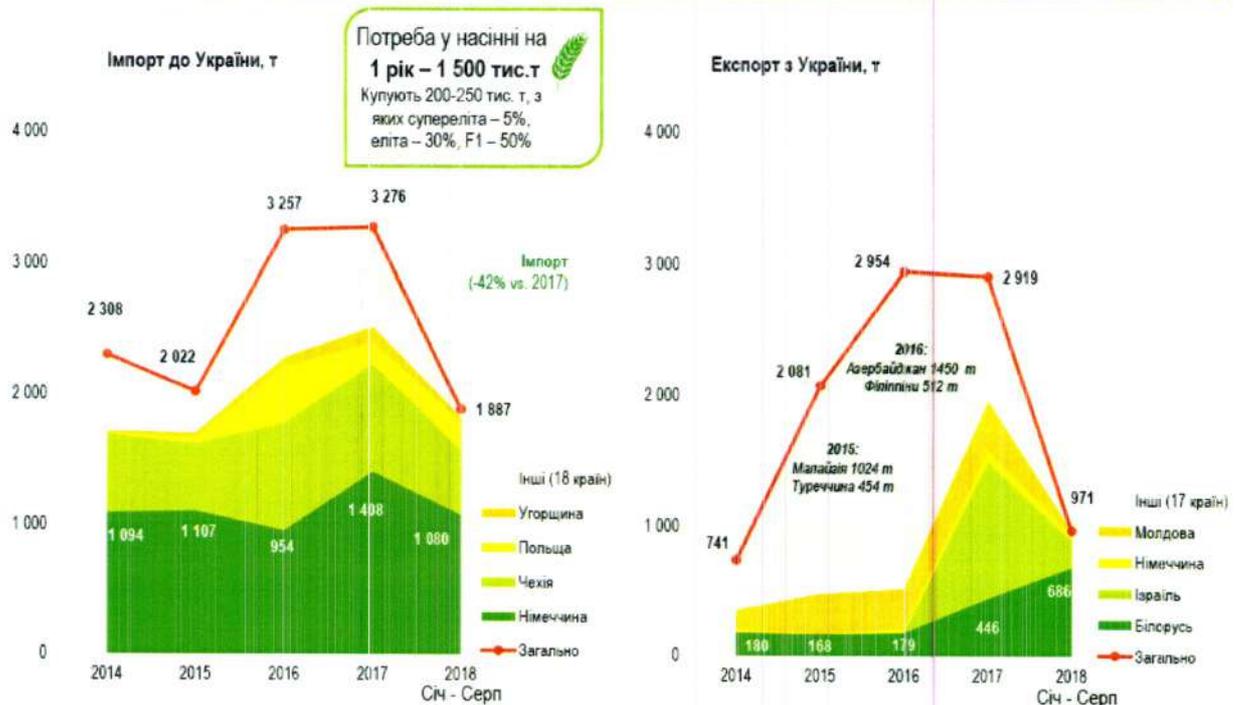
Україна збільшила свій урожай, і за тенденціями виробництва ми не відстаємо від світових лідерів. Середня урожайність зернових у 2017 році склала 3,4 т/га, що дало нам урожай на рівні 33,5 млн тонн, і гарантувало сьоме місце серед топових виробників цих культур у світі. Серед трендів останнього часу – суттєве збільшення посівних площ у Росії.

Експорт та імпорт насіння

Щорічно купується насіння пшениці твердої на \$1,6 млрд при цьому, найбільшими лідерами по завозу є Нігерія, Судан та Малайзія. Для пшениці м'якої трохи інша картина, адже вона дорожча, аніж м'яка, якої щорічно завозиться лише на \$0,9 млрд і лідерами імпорту є Бельгія, Голландія та Нова Зеландія. Що стосується України, то щорічна потреба у насінні зернових складає 1,5 млн тонн, проте виробники велику кількість насіння розмножують локально, тому із цієї кількості агрономи щорічно купують близько 200-250 тис. тонн. Тільки 5% із них відноситься до супереліти, 30% – до еліти, і 50% – до першої репродукції.

Україна: імпорт та експорт насіння зернових (пшениця, ячмінь, жито, овес)

У 2018 році імпорт та експорт зменшилися на 42% та 67%, відповідно.

Джерело: Державна служба статистики України, розділ зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу (2018 – січень-серпень)

Що стосується імпорту насіння зернових в Україну, то він суттєво скоротився, з 3 тис тонн до 2 тис. тонн (основні постачальники Німеччина, Польща, Угорщина, Чехія). Аналогічна ситуація по експорту насіння (основні імпортери – Білорусь, Ізраїль, Молдова). Цікаво, що за дослідженнями компанії Kleffmann, українські аграрії щорічно висівають понад 700 сортів зернових культур, 300 з яких – це озима пшениця, постачають їх 54 компанії як виробники, так і дистриб'ютори.

Кукурудза

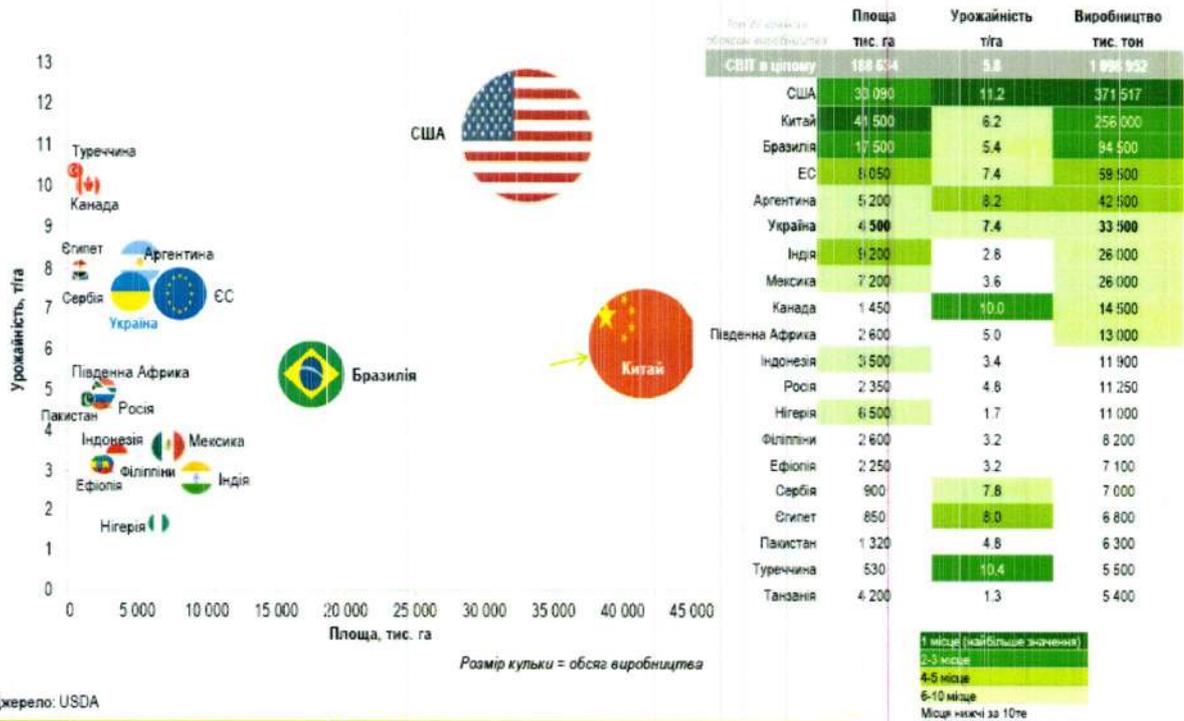
Ситуація у світі

У світовому масштабі кукурудзи висівається 189 млн га. Лідерами є Китай, США та Бразилія, вони покривають 50% площ. Особливістю поточного сезону є те, що Китай та Бразилія суттєво збільшили площі під кукурудзою відносно минулих років в той же час площі у Європі зменшилися на 1 млн га. Перші 10 країн у рейтингу виробників покривають 73% всіх площ під кукурудзою, інші 103 країни – висівають 52 млн га кукурудзи, і мають 27% площ. Що стосується урожайності, то найбільше отримують кукурудзи у США – 11, 2 т/га, тоді як в Україні – 7,4 т/га.

Виробництво кукурудзи та оцінка середньої урожайності 2018

США та Китай – лідери з виробництва кукурудзи. США – завдяки високій врожайності, а Китай – завдяки значній площі.

Ситуація в Україні

Щорічно українські агрономи потребують 80 тис. тонн насіння кукурудзи. Україна офіційно завозить десь 30 тис. тонн, тобто, 25-27% від потреби, а інше розмножується локально. Більше 14 тис. господарств офіційно вирощують кукурудзу.

Експорт та імпорт насіння

В Україну насіння кукурудзи поставляються в основному із Угорщини, Румунії, Франції, Італії, Туреччини. Їх доля в загальному імпорті становить, за середньою оцінкою, близько 60%.

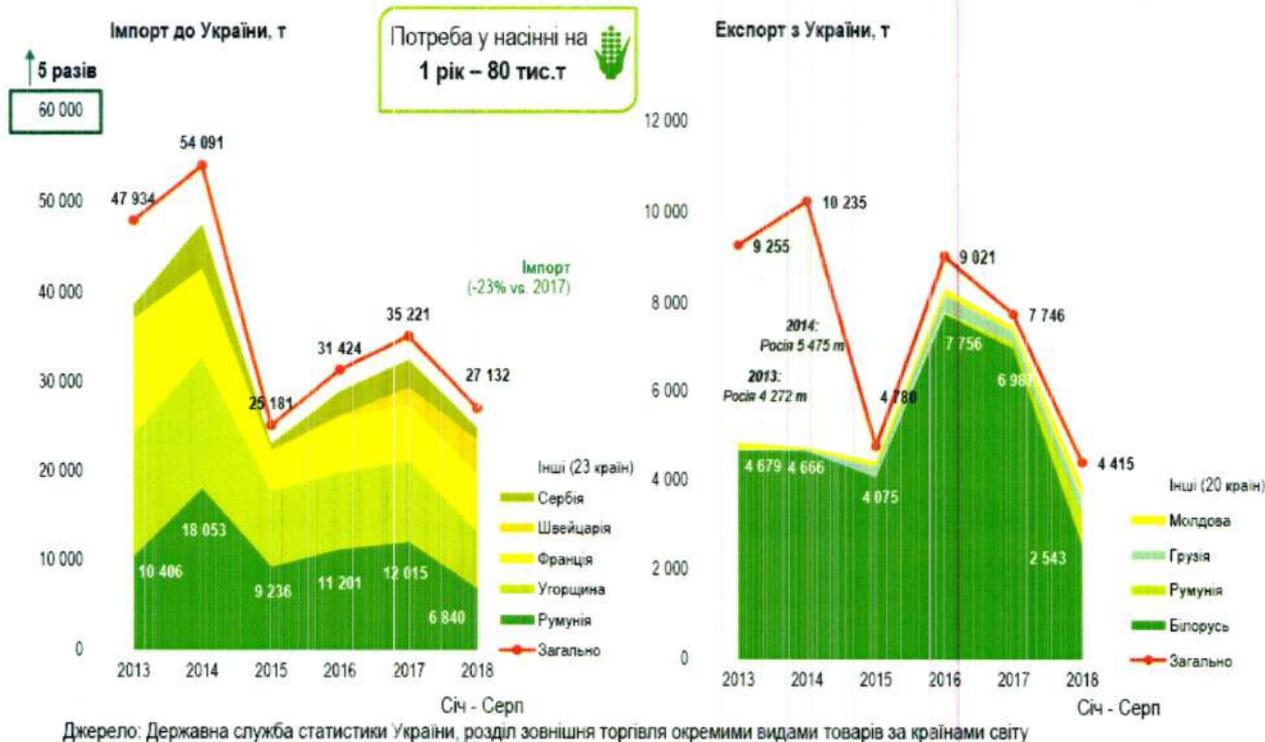
При цьому, протягом останніх років спостерігається чітка тенденція збільшення об'ємів виробництва насінневого матеріалу основними компаніями SYNGENTA, PIONEER, LIMAGRAIN, BAYER в Україні.

А гібриди кукурудзи таких селекцій, як KWS, MAISADOUR, EURALIS в повному об'ємі вирощуються на землях вітчизняних сільськогосподарських виробників та доробляються на власних українських насінневих заводах.

Україна: імпорт та експорт насіння кукурудзи

У 2015-2017 роках майже 90% українського насіння кукурудзи імпортувала Білорусія.

У 2018 році загальний експорт зменшився, проте відзначається зростання насіння до країн Узбекистану, Казахстану, Туркменістану, Азербайджану.

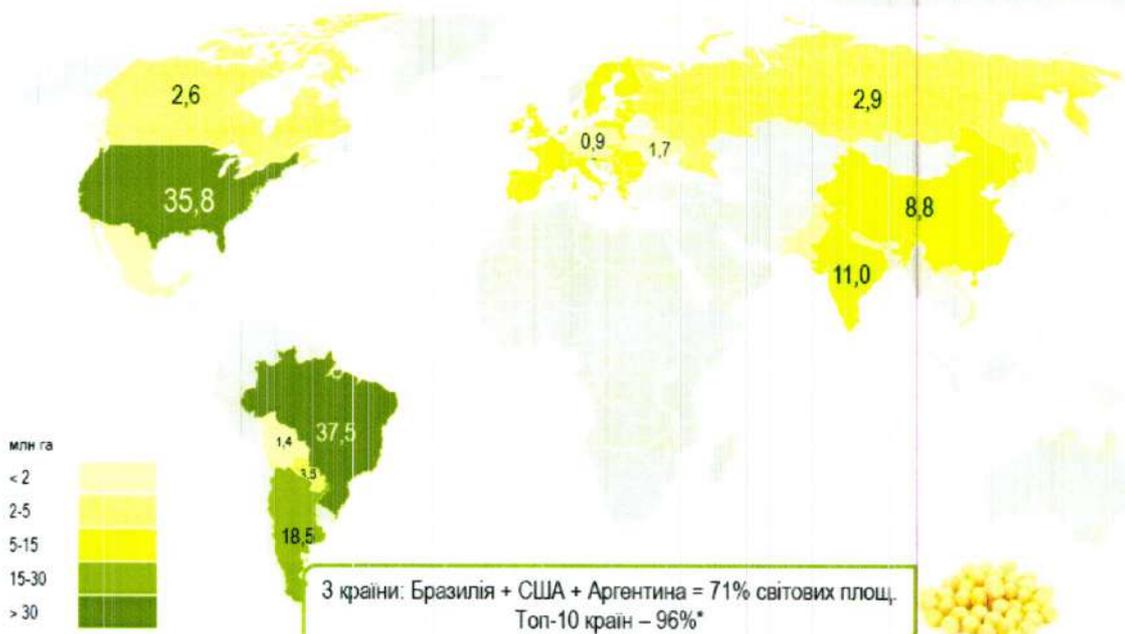
Соя

Ситуація у світі

Третя за важливістю культура у світі. Її площа сягає 129 млн га у світі станом на цей рік. І її площі продовжують зростати. Бразилія США та Аргентина є лідерами виробництва і покривають 71% світових площ, але багато і ГМО насіння яке потрапляє із них до інших країн, зокрема і України. Десять країн є лідерами за виробництвом і займають 96% площ під соєю, на решту 34 країни, припадає лише 4%.

Посівні площі сої у світі в 2018 році

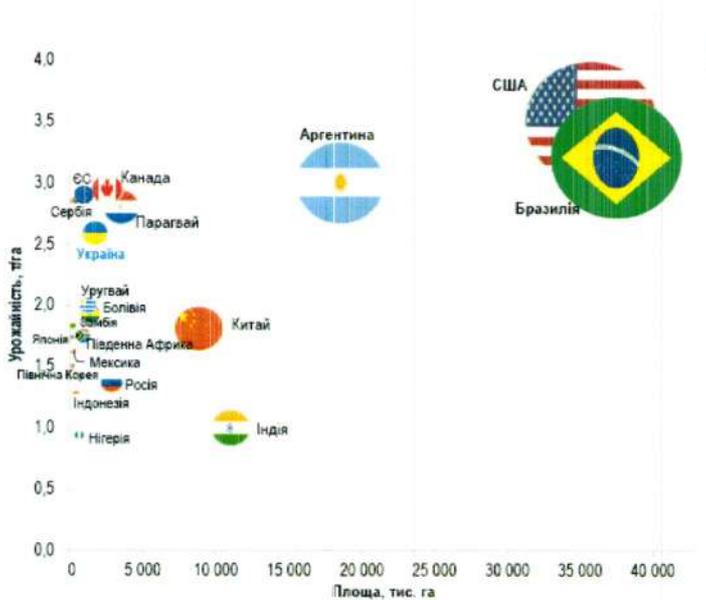
129 млн га

Джерело: USDA, <https://www.indexmundi.com/agriculture/>

Виробництво сої та оцінка середньої урожайності 2018

США та Бразилія є лідерами з виробництва сої. У США вища врожайність при трохи меншій площі, порівняно з Бразилією.

Джерело: USDA

Топ-20 країн за обсягом виробництва	Площа тис. га	Урожайність т/га	Виробництво тис. тон
СВП в цілому	129 399	2,8	387 497
США	35 751	3,5	125 179
Бразилія	37 900	3,2	120 800
Аргентина	18 500	3,0	55 500
Китай	8 830	1,8	16 100
Індія	11 000	1,0	11 000
Парагвай	3 500	2,8	9 800
Канада	2 550	2,9	7 500
Україна	1 700	2,6	4 400
Росія	2 850	1,4	3 900
Болівія	1 400	1,9	2 700
ЄС	830	2,9	2 700
Уругвай	1 250	2,0	2 500
Південна Африка	900	1,8	1 575
Сербія	220	2,8	625
Нігерія	640	0,9	600
Індонезія	410	1,3	520
Мексика	210	1,6	340
Замбія	175	1,8	320
Японія	152	1,7	264
Північна Корея	150	1,5	225

1 місце (найбільше значення)
2-3 місце
4-5 місце
6-10 місце
Місце нижчі за 10те

Ситуація в Україні

На сьогодні 2,6 т/га, це менше, ніж у лідерів, але за рахунок того, що в країні не вся соя має ГМО статус - це достатньо непоганий результат.

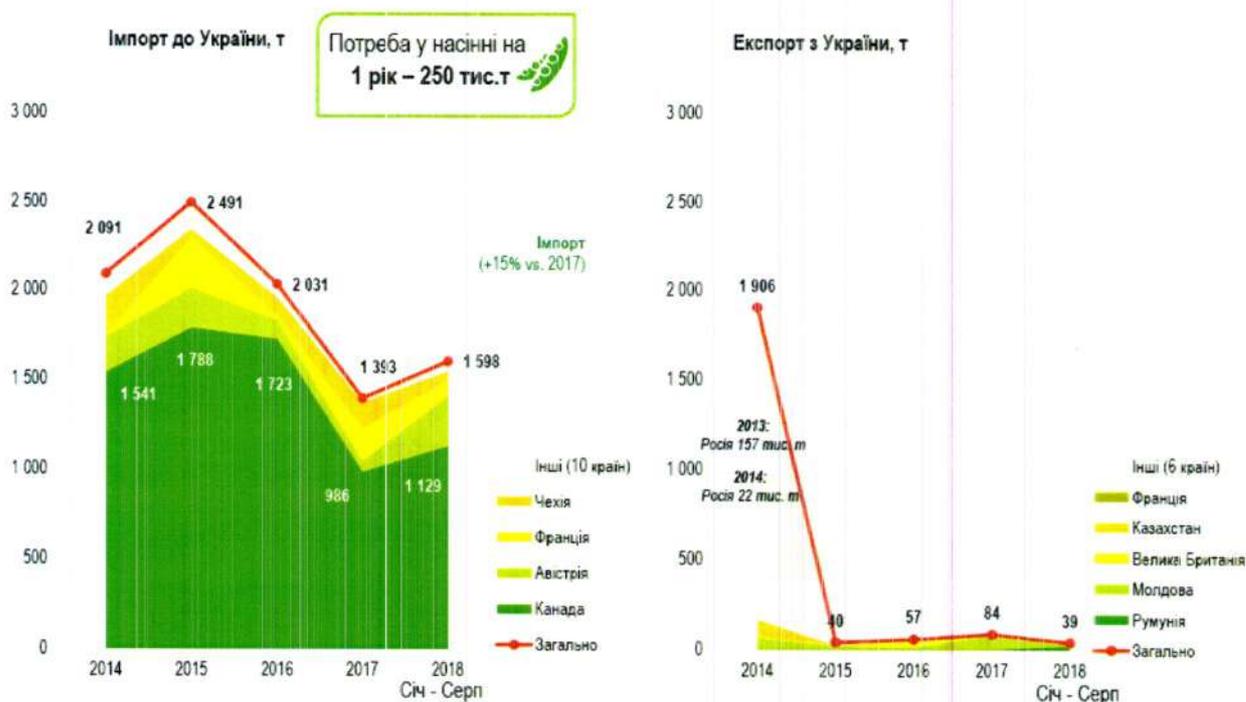
Експорт та імпорт насіння

Найбільше у світі потребує насіння сої Пакистан (68% від загальної потреби у 2 млн тонн насіння, або \$1 млрд у грошовому еквіваленті).

Щорічна потреба українських агровиробників у насінні сої становить 250 тис. тонн, завозиться лише 2 тис. тонн щорічно, і це в основному канадська селекція, а от експорт соєвих бобів на насінневі цілі – майже відсутній. Вирощуванням сої загалом в Україні займається більше 11 тис. господарств, найбільше у Полтавській області – 1383 господарства. Вони вичівають 118 різних сортів сої від 34 компаній.

Україна: імпорт та експорт насіння сої

Загальний імпорт до України в 2018 році зріс на 15% за рахунок Австрії та Канади
Експорт з України насіння сої впав у 2015 році на 98%

Джерело: Державна служба статистики України, розділ зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу

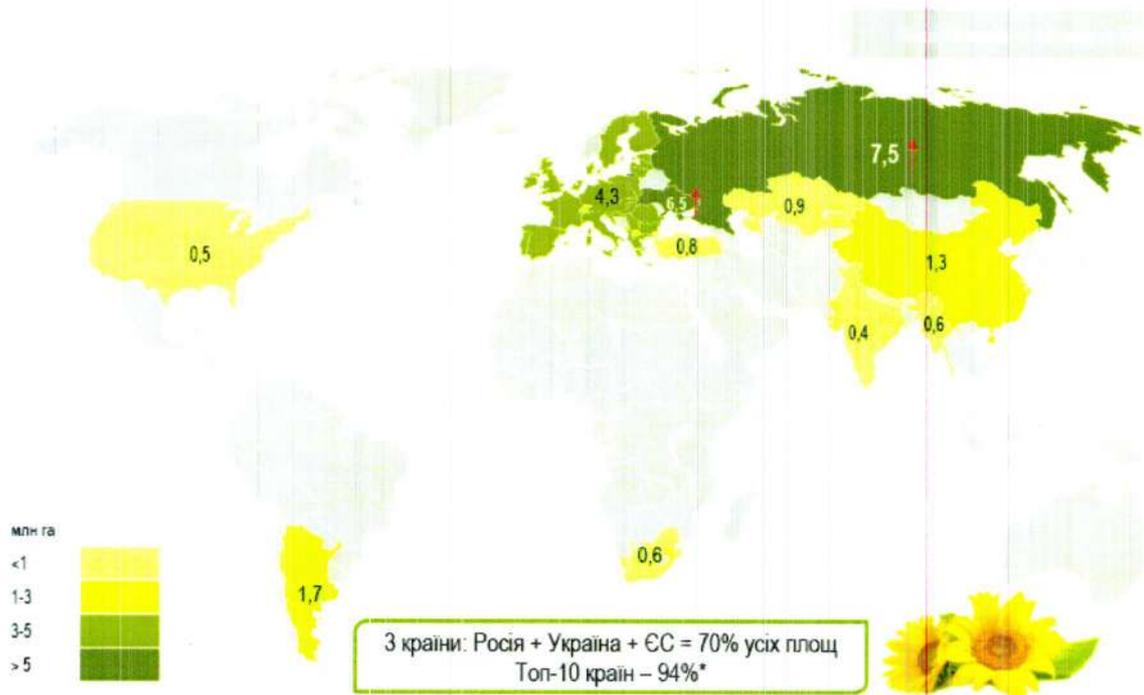
Соняшник

Ситуація у світі

За останні роки тільки дві країни збільшують площі під соняшником – це Україна та Росія. Спільно із країнами ЄС ми тримаємо 70% всіх посівних площ. Топ-10 покривають 94% площ, а 14 країн – решту.

Посівні площі соняшнику у світі в 2018 році

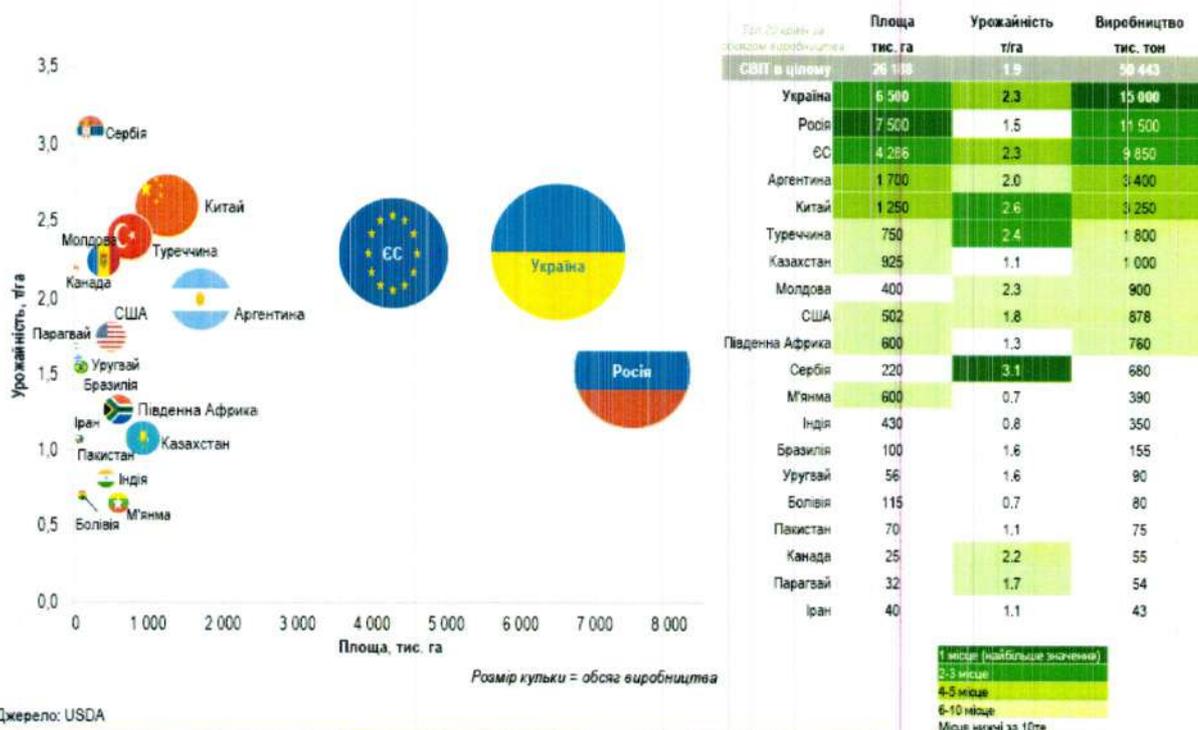
26 млн га

Джерело: USDA, <https://www.indexmundi.com/agriculture/>

Виробництво соняшнику та оцінка середньої урожайності 2018

Україна – лідер з виробництва соняшнику та найбільший експортер соняшникової олії у світі (5,6 млн. т = 57% всього експорту).

Ситуація в Україні

Україна є одним із лідерів виробництва соняшнику, завдяки гарній урожайності на рівні із країнами ЄС, завдяки великим посівним площам. Та ж Росія має більші площі, проте меншу урожайність і загальне виробництво, завдяки чому посідає друге місце. Найбільша кількість господарств, які займаються соняшником, знаходиться на Дніпропетровщині – приблизно 2800 та на Кіровоградщині – 2500.

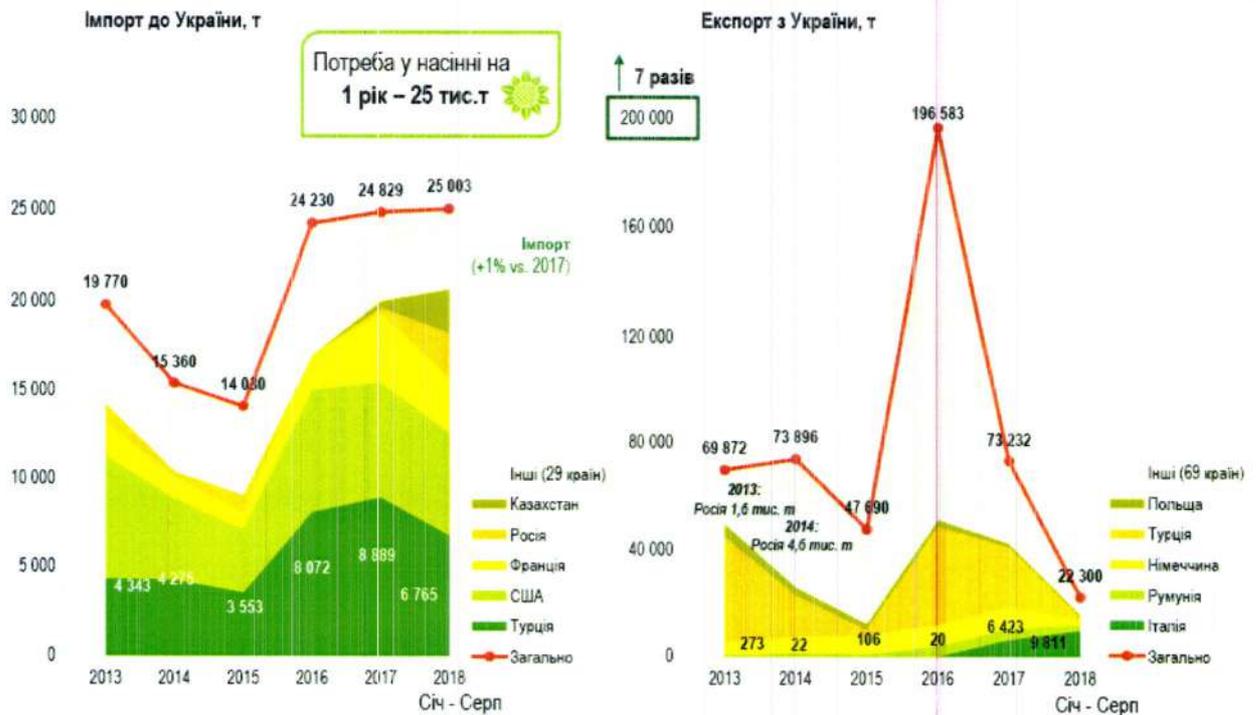
Експорт та імпорт насіння

Основними глобальними країнами-імпортерами насіння соняшнику є Росія, Іспанія, Туреччина, Нідерланди і Україна. Ці п'ять країн покривають 36% світового імпорту соняшнику. Що стосується України, то щорічно ми висіваємо 25 тис. тонн насіння соняшнику, і імпортуємо приблизно таку ж кількість.

Україна: імпорт та експорт соняшнику в цілому, включно з насінням

Загальний імпорт до України залишається стабільним за останні три роки.

Тоді як у 2016 спостерігалася різке зростання експорту. Експорт 2018 року знизився на 70%, відносно 17 року і є найнижчим за останні роки.

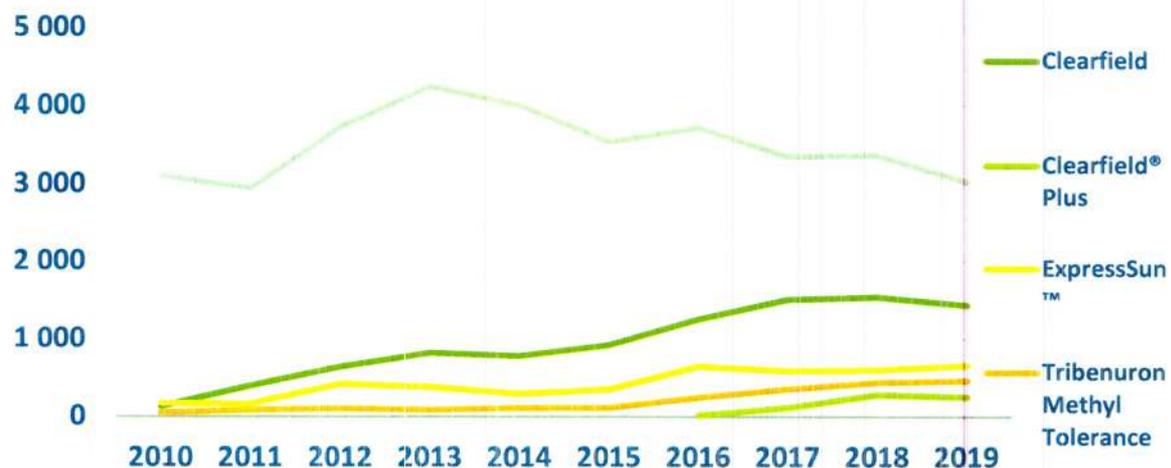

Джерело: Державна служба статистики України, розділ зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу

Насіння закуповується у більшості для потреб переробки. Основними країнами де Україна закуповує насіння соняшнику є Туреччина, США, Росія, Казахстан та ще у 29 країнах світу. Що стосується експорту насіння соняшнику з України, то ми його майже не продаємо.

У сільськогосподарському виробництві в Україні вирощується 314 різних гібридів соняшнику від 50 компаній. Основними селекціями насіння даної культури є Pioneer, Syngenta, Limagrain, Euralis, Mas, Newseed, Saaten Uniu in.

В останні роки по даній культурі спостерігається чітка зміна в сегментації гібридів по технології – зменшуються площі CL-гібридів та зростають високо-олеїнові і гібриди за технологією ExpressSun

Сільськогосподарська техніка:

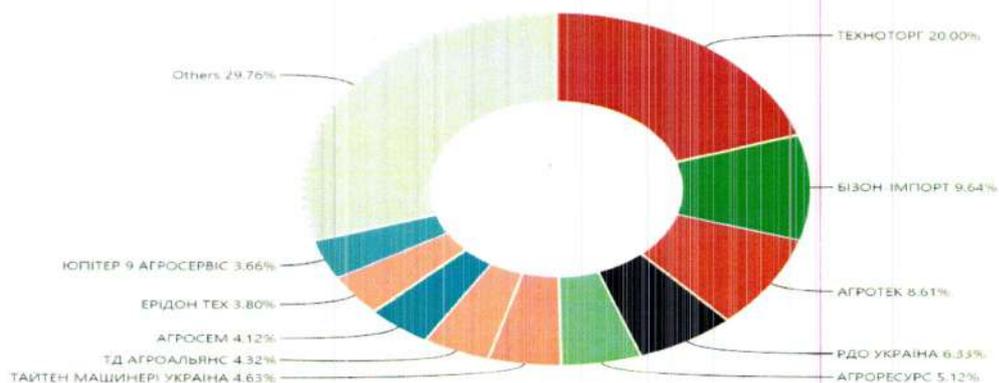

Сучасне сільське господарство неможливе без сучасних та ефективних засобів механізації. Сьогодні вітчизняний аграрій більше користується імпортною технікою – як новою, так і вживаною. Участь у ринку впливових гравців, які мають у своєму розпорядженні значні фінансові ресурси, зумовила зростання попиту на високотехнічну та високопродуктивну техніку іноземного виробництва. Великі агрохолдинги використовують переважно імпортну техніку, рівень якої суттєво перевищує вітчизняні аналоги.

Об'єм ринку сільськогосподарської техніки в Україні на 2018 рік склав **1,1** млрд американських доларів (USD). У 2019 році сума продажів впала і становить 0,9 млрд американських доларів (USD). Такі негативні результати в першу чергу пов'язанні із політичними змінами у державі, відбулись президентські вибори, а потім і повне переформатування парламенту. Анонсована робота із проектом закону щодо відкриття ринку землі (зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення), який має запрацювати в кінці 2020 року.

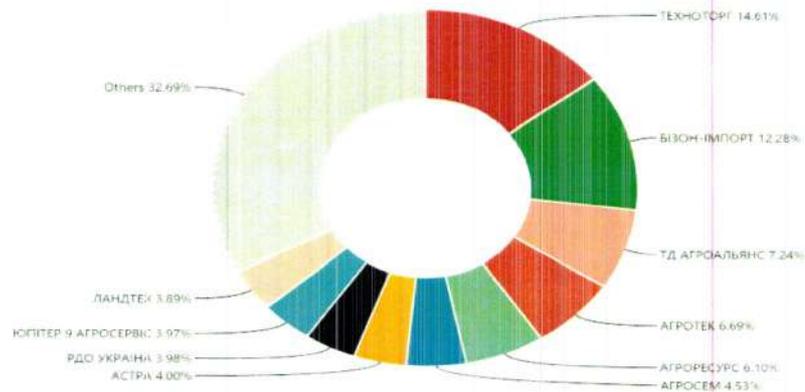
Лідерами із постачання сільськогосподарської техніки в 2019 році (частка ринку 14,6%) як і в 2018 році (частка ринку 20%) є компанія Техноторг. Друге місце посідає компанія Полетехніка (Бізон-Імпорт), за 2019 рік частка продаж склала 12,3%, за 2018 рік - 9,6%. Третє місце у різні роки займали різні компанії, у 2019 році із часткою 7,3% - компанія ТД Агроальянс, у 2018 році із часткою 8,6% - компанія Агротек.

Україна 2018 рік, частка ринку дистрибуції сільськогосподарської техніки в розрізі компаній постачальників/дистриб'юторів

Джерело: Дані інформаційного центру ECOSAP

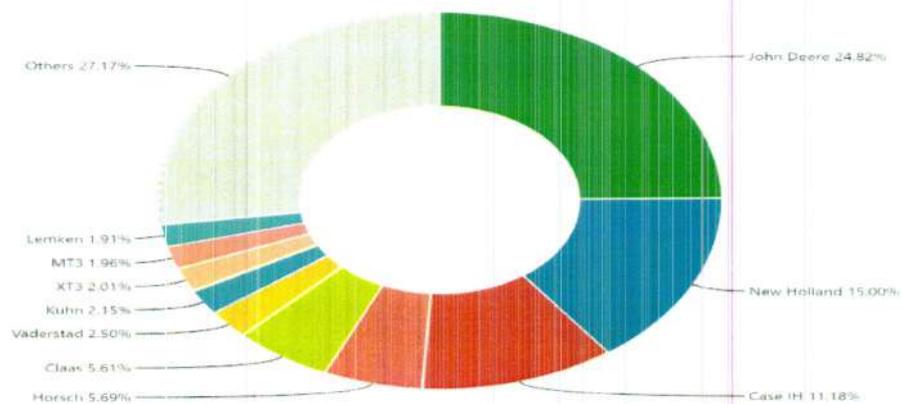
Україна 2019 рік, частка ринку дистрибуції сільськогосподарської техніки в розрізі компаній постачальників/дистриб'юторів

Джерело: Дані інформаційного центру ECOSAP

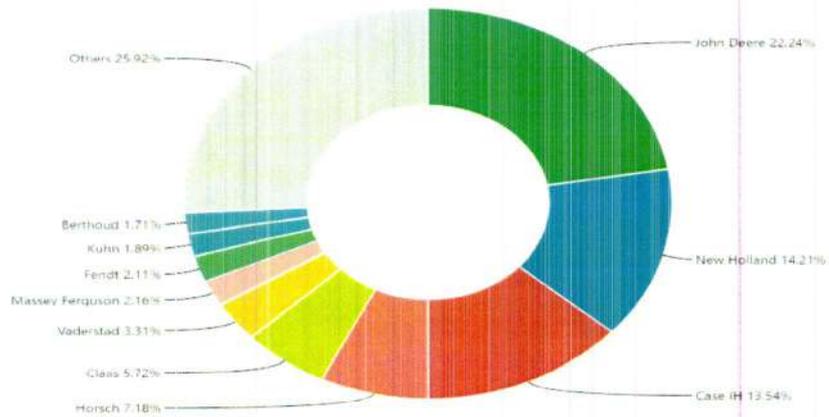
Також цікавим показником, є розподіл дистрибуції по торговим маркам/брендам виробників сільськогосподарської техніки. Так абсолютним лідером ринку із придбаної техніки являється торгова марка John Deere (частка ринку: 24,8% - 2018 рік, 22,2% - 2019 рік), на другому місці New Holland (частка ринку: 15% - 2018 рік, 14,21% - 2019 рік) і на третьому бренд Case (частка ринку: 11,2% - 2018 рік, 13,5% – 2019 рік).

Україна 2018 рік, частка ринку дистрибуції сільськогосподарської техніки в розрізі брендів/торгових марок

Джерело: Дані інформаційного центру ECOSAP

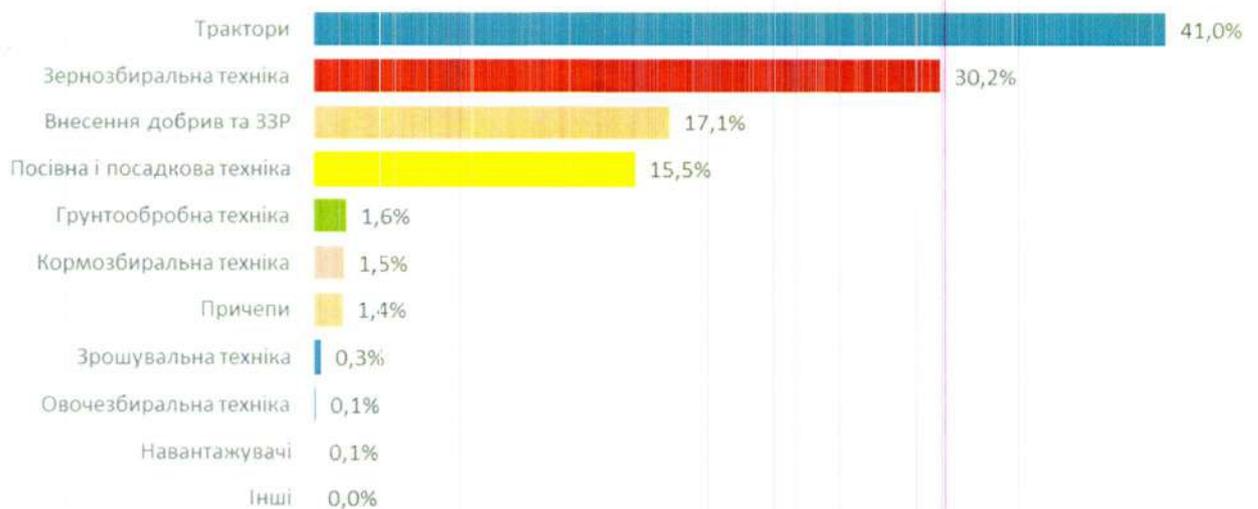
Україна 2019 рік, частка ринку дистрибуції сільськогосподарської техніки в розрізі брендів/торгових марок

Джерело: Дані інформаційного центру ECOSAP

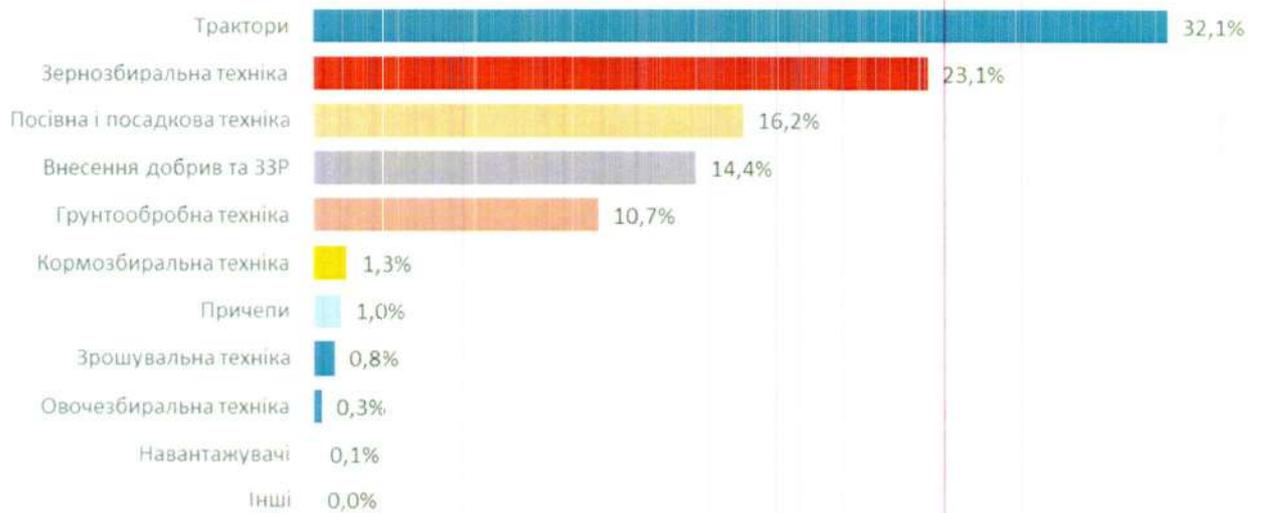
Інший показник, відображає ринок із точки зору категорій техніки по її призначенню. Основний продаж припадає на категорію тракторів, на другому місці зернозбиральна техніка, третє місце за обприскувачами, розкидачами та с-ма внесення добрив.

Україна 2018 рік, частка ринку дистрибуції сільськогосподарської техніки в розрізі категорій техніки по її призначенню

Джерело: Дані інформаційного центру ECOSAP

Україна 2019 рік, частка ринку дистрибуції сільськогосподарської техніки в розрізі категорій техніки по її призначенню

Джерело: Дані інформаційного центру ECOSAP

Основними найбільшими користувачами сільськогосподарської техніки є Агрохолдинги, але найбільшими першими покупцями виступають лізингові компанії і банки, які вже через свої власні програми фінансування дану техніку передають в користування виробникам сільгосппродукції.

1.3. Опис структури управління

У 2019 році Компанія складалась з наступних структурних підрозділів: Адміністрації, Комерційного департаменту, Департаменту логістики та торгівлі СГП, Департаменту маркетингу, Департаменту бухгалтерського обліку та звітності, Департаменту фінансово-економічного забезпечення, Департаменту інформаційних технологій, Департаменту юридичного та кадрового забезпечення, Адміністративно-господарської служби.

Також Компанія має наступні представництва: Вінницьке, Волинське, Дніпропетровське, Житомирське, Запорізьке, Київське, Кіровоградське, Лозівське, Луганське, Львівське, Одеське, Полтавське, Сумське, Тернопільське, Харківське, Херсонське, Хмельницьке, Черкаське, Чернігівське. Представництво складається з керівника, менеджера з логістики і адміністратора з обліку та адміністрування, менеджера із збуту, також є комірники, вантажники, прибиральниці та охоронники.

Кількість працівників Компанії на 31.12. 2019 становить 348 осіб.

Компанія у своїй операційній діяльності повністю самодостатня, так як має в своєму складі директорів, бухгалтерів, які реєструють операції, і готують звітність компанії, юридичну службу.

Органами управління Компанії є:

- Загальні збори учасників;
- Дирекція;
- Ревізійна комісія.

Вищим органом Компанії є Загальні збори учасників. Загальні збори учасників складаються з усіх Учасників або їх представників, скликаються за необхідністю.

Загальні збори учасників обирають Голову зборів, який призначає Секретаря зборів. Загальні збори учасників скликаються Головою зборів. Позачергові Збори скликаються Головою зборів на вимогу: учасника, який володіє не менш ніж 10% голосів, виконавчого органу або ревізійної комісії.

Загальні збори учасників уповноважені приймати рішення з будь-яких питань діяльності Компанії. Нижченаведені питання належать до виключної компетенції Загальних зборів учасників:

- визначення основних напрямків діяльності Компанії, затвердження планів та звітів про їх виконання;
- внесення змін та доповнень до Статуту;
- зміна розміру Статутного капіталу;
- встановлення розміру, форми і порядку внесення Учасниками додаткових вкладів;
- затвердження звітів про діяльність Компанії, бюджету, фінансового плану, бухгалтерських звітів та інших планових і нормативних документів, що регулюють господарську та фінансову діяльність Компанії;
- встановлення та затвердження розміру прибутку, який підлягає розподілу серед Учасників;
- визначення порядку покриття збитків Компанії;
- прийом до Компанії нових Учасників;
- обрання та звільнення з посади Голови Загальних зборів учасників, членів Ревізійної комісії, Генерального директора, Фінансового директора, а також встановлення розміру їх винагороди, яка виплачується Компанією (якщо така винагорода має місце);

- визначення форм контролю за діяльністю Дирекції, створення та визначення повноважень відповідних контрольних органів. Призначення аудиторів та визначення умов оплати їх послуг;
- винесення рішень про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб Компанії;
- вирішення питань про придбання Компанією частки Учасника;
- затвердження оцінки вкладів Учасників, внесених в натуральній формі;
- затвердження розміру резервного фонду Компанії та розміру щорічних відрахувань до цього фонду до набуття резервним фондом відповідного розміру;
- винесення рішень про створення, реорганізацію та ліквідацію дочірніх підприємств, філій та представництв Компанії;
- прийняття рішення про реорганізацію та ліквідацію Компанії, призначення ліквідаційної комісії, затвердження ліквідаційного балансу;
- виключення Учасника із Компанії;
- розгляд інших питань, щодо яких, на думку Учасників, необхідне рішення Загальних Зборів Учасників.

Виконавчим органом Компанії є Дирекція, до складу якої входять Генеральний директор та Фінансовий директор Компанії.

Дирекція здійснює керівництво поточною діяльністю Компанії в межах своїх повноважень. Дирекція підзвітна Зборам і несе перед ними відповідальність за здійснення діяльності Компанії та виконання доручених їй завдань та функцій. Дирекція компетентна та несе відповідальність за:

- забезпечення виконання всіх планів діяльності Компанії, затверджених Зборами, а також за виконання всіх інших рішень Зборів;
- виконання всіх завдань та функцій, покладених на неї Зборами, Установчим документом та контрактами;
- прийом та звільнення персоналу Компанії згідно з політикою, визначеною Зборами відповідно до Законодавства.
- подання на розгляд Зборів фінансових та інших документів, їх достовірність, відповідно до Статуту;
- Дирекція уповноважена приймати рішення з усіх питань діяльності Компанії за виключенням питань, вирішення яких віднесено Установчим документом до компетенції інших органів Компанії.

Генеральний директор є керівником виконавчого органу і організовує його роботу. Генеральний директор має право одноособово без довіреності:

- укладати від імені Компанії договори, зовнішньоекономічні контракти, колективний договір та забезпечувати їх виконання;
- діяти від імені Компанії;
- представляти Компанію в державних, судових та інших органах;
- представляти Компанію у взаєминах з українськими, іноземними юридичними та фізичними особами;
- видавати довіреності;
- першого підпису фінансово-господарських документів;
- видавати накази та розпорядження, обов'язкові для виконання персоналу Компанії;
- приймати на роботу та звільняти з роботи персонал Компанії;

- виконувати інші функції, необхідні для забезпечення організації роботи та діяльності Компанії.

Фінансовий директор має право одноособово без довіреності:

- діяти від імені Компанії;
- представляти Компанію в державних, судових та інших органах;
- підпису фінансово-господарських документів, а саме рахунків, актів виконаних робіт, податкових накладних, декларацій, та інших документів;
- при відрядженні, відпустках, а також тимчасовій відсутності Генерального Директора виконувати функції керівника Дирекції одноособово.

Контрольним органом Компанії є Ревізійна комісія.

Перевірка діяльності Компанії, його філій та представництв, здійснюється Ревізійною комісією або незалежною українською або іноземною аудиторською організацією, призначеною Зборами. Ревізійна комісія обирається Зборами терміном на два роки. Ревізійна комісія очолюється Головою Ревізійної комісії, який обирається її членами.

Ревізійна комісія перевіряє дотримання Компанією законодавчих та інших актів, що регулюють його діяльність, законність здійснюваної Компанією діяльності, в тому числі в іноземній валюті та інших фінансових та комерційних угод, що здійснюються, схоронність майна Компанії. Ревізійна комісія подає Зборам звіт про проведену ревізію, що супроводжується в необхідних випадках рекомендаціями по усуненню недоліків, а також висновок про відповідність поданих на затвердження річних звітів та балансу, звіту про прибутки та збитки дійсному стану справ у Компанії з рекомендаціями по їх затвердженню.

Ревізії діяльності Компанії, його філій та представництв проводяться за планом, затвердженим Ревізійною комісією, але не рідше одного разу на рік. На вимогу будь-кого з Учасників за рішенням Зборів або за власної ініціативи Ревізійна комісія може проводити позапланові ревізії.

1.4. Дані про пов'язаних осіб

До 21 листопада 2018 року засновниками Компанії були наступні фізичні особи:

- громадянка України Лавренюк Марія Кирилівна, що мешкає: 04210, м. Київ, проспект Героїв Сталінграду, буд. 24, кв. 25. Ідентифікаційний номер 1791607668. Частка у статутному капіталі – 25%;
- громадянка України Скарлат Віра Василівна, що мешкає: 04210, м. Київ, проспект Героїв Сталінграду, буд. 16д, кв. 160. Ідентифікаційний номер 1320004260. Частка у статутному капіталі – 50%;
- громадянин України Лобач Володимир Петрович, що мешкає: 51200, Дніпропетровська область, с. Королівка, вул. Рахівнича, буд.34. Ідентифікаційний номер 2686310932. Частка у статутному капіталі – 25%.

Засновники Компанії до 21 листопада 2018 року були пов'язаними особами, оскільки володіли частками у статутному фонді, що перевищували 20%, та кінцевими бенефіціарними власниками щодо доходу, отриманого Компанією.

З 22 листопада 2018 р. одноосібним учасником (100 %) Компанії стала компанія «Оскар Агро Лімітед» (Oscar Agro Limited), юридична особа, яка зареєстрована та діє згідно із законодавством Великої Британії. Реєстраційний номер 11429403. На 51% акціями якої

володіє корпорація «Sumitomo Corporation», яка є японською корпорацією, що займає четверте місце у світі за загальною вартістю активів і п'яте місце – за доходами.

1.5. Бізнес стратегія Компанії

Стратегічними цілями Компанії є забезпечення вітчизняного виробника якісними насінням, ЗЗР, технікою та мінеральними добривами світових виробників, сприяння розвитку сільськогосподарських виробників України та допомога у збільшенні врожайності.

Для досягнення цілей Компанія вже сьогодні реагує на потреби і побажання сільськогосподарських виробників через участь в розробці ефективних новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур та рекомендацій щодо їх впровадження.

Компанія спільно з постачальниками-виробниками розвиває нові інноваційні рішення щодо впровадження кращих практик управління бізнесом та агротехнологіями агропідприємства. Участь у таких програмах надає змогу Компанії вигідно диференціювати себе на ринку, а спеціалісти використовують отриманні знання та інструменти для підвищення конкурентоспроможності своїх клієнтів, збереження сталих і лояльних відносин із існуючими, а також для залучення нових клієнтів.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА 2019 РІК

Фінансово-майновий стан за 2018 рік

АКТИВ

Необоротні активи	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Нематеріальні активи	2 291	1 820
первісна вартість	3 606	3 582
накопичена амортизація	1315	1762
Основні засоби	45 667	59 310
первісна вартість	60 182	83 008
знос	14 515	23 698
Довгострокова дебіторська заборгованість	2 621	2 440
Відстрочені податкові активи	2 545	1 629
Усього	53 124	65 199
Оборотні активи	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Запаси	985 510	1 203 916
Виробничі запаси	1 226	50
Товари	984 284	1 203 866
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	426 196	621 487
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	103 105	43 359
з бюджетом	29 097	9 047
Інша поточна дебіторська заборгованість	49 622	58 787
Гроші та їх еквіваленти	7 449	6 391
Готівка	6	1
Рахунки в банках	7 443	6 390
Інші оборотні активи	433	1 853
Усього	1 601 412	1 944 840
Фінансово-майновий стан	1 654 536	2 010 039

ПАСИВ

Власний капітал	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Зареєстрований (пайовий) капітал	200	99 335
Капітал у дооцінках	537	550
Додатковий капітал	24	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	65 451	62 874
Усього	66 212	162 759
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Довгострокові кредити банків	5 513	6 142
Інші довгострокові зобов'язання		80
Усього	5 513	6 222
Поточні зобов'язання і забезпечення	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Короткострокові кредити банків	324 264	654 881
Поточна кредиторська заборгованість за:		
довгостроковими зобов'язаннями	3 088	9 538
товари, роботи, послуги	835 658	794 835
розрахунками з бюджетом	2 751	21 246
у тому числі з податку на прибуток	2 329	19 197

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	396 790	175 534
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	0	48 890
Поточні забезпечення	6 228	40 997
Інші поточні зобов'язання	14 032	95 137
Усього	1 582 811	1 841 058
Фінансово-майновий стан	1 654 536	2 010 039

Інформація про фінансові результати за 2019 рік

Фінансові результати	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4 530 737	3 541 418
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-4 106 680	-3 304 774
Валовий :		
прибуток	424 057	236 644
збиток		
Інші операційні доходи	148 159	30 200
Адміністративні витрати	-91 593	-44 667
Витрати на збут	-257 594	-170 300
Інші операційні витрати	-59 158	-77 706
в тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю		222
Фінансовий результат від операційної діяльності:		
прибуток	163 871	
збиток		-25 829
Інші фінансові доходи	32 514	11 726
Інші доходи	1 556	968
Фінансові витрати	-75 179	-8 842
Інші витрати	-658	-48
Фінансовий результат до оподаткування:		
прибуток	122 104	
збиток		-22 025
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-19 197	-2 329
Чистий фінансовий результат:		
прибуток	102 907	
збиток		-24 354

СУКУПНИЙ ДОХІД	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	196	537
Інший сукупний дохід		24
Інший сукупний дохід до оподаткування	196	561
Інший сукупний дохід після оподаткування	196	561
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	103 103	-23 793

ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	28 422	13 565
Витрати на оплату праці	145 316	61 940
Відрахування на соціальні заходи	23 239	11 002
Амортизація	13 751	8 364
Інші операційні витрати	197 617	197 802
Разом	408 345	292 673

3. ЛІКВІДНІСТЬ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Компанія ретельно прогнозує та контролює рівень очікуваного припливу грошових коштів від передплати за укладеними договорами купівлі-продажу товару, погашення торгової та іншої дебіторської заборгованості та очікуваний відтік у зв'язку з погашенням торгової та іншої кредиторської заборгованості.

Компанія має такі кредитні лінії на поповнення обігового капіталу:

- в АТ «УКРСИББАНК» зі строком до 29.11.2021р.;
- в АТ «ІНГ Банк Україна» зі строком до 01.10.2021р.;
- в АТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК» зі строком до 16.12.2020р.

В межах вище вказаних лімітів Компанія може отримувати у банків грошові кошти строком до 12 місяців, а також документарні інструменти у вигляді акредитивів, банківських гарантій та авалювання векселів.

Крім того, Компанія має укладений з АТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК» Договір про надання банківських послуг, за яким отримує фінансування для купівлі транспортних засобів строком до 3-х років на умовах партнерських програм банку з автосалонами.

Для мінімізації ризику волатильності, що виникає внаслідок коливання обмінного курсу USD-UAH і EUR-UAH, Компанія розробила Правила контролю валютних ризиків, які передбачають можливість отримання фінансування в твердій валюті (долар США та/або євро) за умови наявності активів у відповідній валюті (товари, ціни на які встановлюються в твердій валюті, дебіторська заборгованість в валюті або з прив'язкою до валюти, тобто за якою нараховуються курсові різниці на момент сплати тощо).

Компанія отримує вище вказане фінансування в твердій валюті від компанії Групи – Sumitomo Corporation Capital Europe (Лондон, Сполучене Королівство) – на підставі укладених договорів позики.

Показники ліквідності ТОВ «СПЕКТР-АГРО» за останні чотири роки можна представити в наступному вигляді:

Показники ліквідності ТОВ "СПЕКТР-АГРО"

Підхід Компанії до управління ліквідністю полягає в тому, щоб забезпечити, наскільки це можливо, постійну наявність у Компанії ліквідних коштів, достатніх для погашення своїх зобов'язань в строк, як в звичайних, так і в стресових умовах, не допускаючи виникнення неприйнятних збитків і не піддаючи ризику репутацію Компанії.

4. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Товариством, під час здійснення господарської діяльності, виконуються вимоги розділу III «ВИМОГИ ДО ВИРОБНИЦТВА, ТРАНСПОРТУВАННЯ, ТОРГІВЛІ, ЗБЕРІГАННЯ, ЗАСТОСУВАННЯ, УТИЛІЗАЦІЇ, ЗНИЩЕННЯ ТА ЗНЕШКОДЖЕННЯ ПЕСТИЦИДІВ І АГРОХІМІКАТІВ Закону України від 02.03.1995 № 86/95-ВР «Про пестициди та агрохімікати», а саме:

- екологічний ризик діяльності Товариства, пов'язаної з ввезенням на територію України пестицидів і агрохімікатів, їх транспортуванням та використанням, підлягає обов'язковому страхуванню в порядку, визначеному актами законодавства України.

- пестициди і агрохімікати і пакування іноземного виробництва, що ввозяться Товариством на територію України, супроводжуються даними про технологію їх знешкодження та утилізацію. Задля реалізації утилізації тари, яка залишається після використання пестицидів та агрохімікатів Товариство укладає відповідні договори на утилізацію тари з пестицидів та агрохімікатів з ТОВ «Українським Центром поводження з відходами» (код ЄДРПОУ 37441144). Відповідно до умов цього договору Центр проводить збирання, знезараження, перевезення та утилізація використаної тари з-під небезпечних хімічних речовин. Порядок утилізації в обов'язковому порядку зазначається в договорах купівлі-продажу з кінцевими споживачами пестицидів та агрохімікатів.

- транспортування, зберігання, застосування, утилізація, знищення та знешкодження пестицидів і агрохімікатів та торгівля ними здійснюються Товариством відповідно до вимог, встановлених чинним законодавством, санітарними правилами транспортування, зберігання і застосування пестицидів і агрохімікатів та іншими нормативними актами. Товариство під час транспортування небезпечних вантажів здійснює укладає відповідні договори страхування зі страховими компаніями відповідно до «Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення

небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів», затверджених постановою КМУ від 1 червня 2002 р. N 733.

- працівники Товариства, робота яких пов'язана зі зберіганням пестицидів та агрохімікатів мають допуски (посвідчення) на право роботи із зазначеними пестицидами і агрохімікатами. Порядок одержання такого допуску визначається Кабінетом Міністрів України.

- Товариство веде облік наявності та використання пестицидів і агрохімікатів та надавати інформацію органам, що ведуть державний облік. Порядок державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів, обсяги інформації та органи, яким така інформація подається, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Товариство отримує санітарні паспорти на склади, де будуть зберігатися пестициди та агрохімікати, відповідно до ст. 11 Закону України від 02.03.1995 № 86/95-ВР «Про пестициди та агрохімікати» та Державних санітарних правил № 8.8.1.2.001-98 «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві», які затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 03.08.1998 №1 (надалі – ДСП). Правилами передбачені певні вимоги до складів, для зберігання пестицидів та агрохімікатів, в тому числі вимога щодо паспортизації складу для зберігання пестицидів. Паспортизація складу це документальне засвідчення наявності належних умов для виробництва, транспортування, зберігання та роботи з пестицидами.

В процесі здійснення господарської діяльності Товариства утворюються відходи, в тому числі небезпечні відходи, які підлягають утилізації відповідно до Закону України «Про відходи». Цей Закон визначає правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, сортуванням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини на території України.

На виконання ЗУ «Про відходи» Товариством здійснюється утилізація використаної комп'ютерної техніки відповідно до договору з Соляріс МП у формі ТОВ (код ЄДРПОУ 13685821). Утилізація використаної гумової автомобільної резини, використаних батарейок, лед-світильників здійснюється по договору з ТОВ «Українським Центром поводження з відходами» (код ЄДРПОУ 37441144)

5. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ТА КАДРОВА ПОЛІТИКА

Кадрова політика Товариства полягає у забезпеченні максимальної ефективності управління персоналом з метою отримання максимального прибутку та забезпечення конкурентоспроможності Товариства шляхом забезпечення соціальних гарантій, економічно-фінансового та персонального розвитку кожного працівника, як важливої складової у загальному бізнес-процесі Товариства.

Загальна чисельність співробітників Компанії станом 31 грудня 2018 року складала: 319 осіб з них 81 жінка, що в свою чергу складає майже 25% від загальної кількості працівників.

ТОВ «СПЕКТР-АГРО»	Кількість осіб
стать	
чоловіки	238
жінки	81

Загальна чисельність штатних співробітників Компанії станом 31 грудня 2019 року складала: 338 осіб з них 95 жінок, що в свою чергу складає майже 27% від загальної кількості працівників.

ТОВ «СПЕКТР-АГРО» стать	Кількість осіб
чоловіки	243
жінки	95
ВСЬОГО	338

З метою врегулювання виробничих, трудових та соціально-економічних відносин, узгодження інтересів працівників Товариства з обмеженою відповідальністю «Спектр-Агро» та адміністрації Товариства на підставі чинного законодавства України укладено колективний договір строком дії з 15.03.2019 по 14.03.2022. Колективний договір регулює трудові, соціально-економічні і професійні відносини сторін, що спрямовані на забезпечення захисту соціальних та економічних прав, а також забезпечення ефективної роботи Товариства.

Прийняття на роботу працівників здійснюється із обов'язковим попереднім повідомленням Державній фіскальній службі та її територіальним органам відповідно до порядку затвердженого постановою КМУ від 17.06.2015 № 413.

Оплата праці у Товаристві регулюється Законом України «Про оплату праці» та іншими нормативно-правовими актами та локальними актами Товариства з питань оплати праці.

Заробітна плата працівників Товариства встановлюється у вигляді посадових окладів, що закріплені у штатному розписі Товариства. Заробітна плата не може бути меншою від встановленої чинним законодавством України мінімальної заробітної плати.

Заробітна плата виплачується працівникам у національній валюті у грошовому виразі двічі на місяць:

- за першу половину поточного місяця (аванс) – не пізніше 23 числа;
- за другу половину звітного місяця (остаточний розрахунок) – не пізніше 7 числа.

В тому разі, коли день виплати заробітної плати припадає на вихідний, святковий чи неробочий день, то заробітна плата виплачується напередодні. Робота у святкові, неробочі та вихідні дні, компенсується за згодою Сторін, наданням іншого дня відпочинку або у грошовій формі у подвійному розмірі.

Відповідно до чинного законодавства працівникам Товариства оплачується за рахунок підприємства перші 5 календарні дні непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві. Оплата проводиться на підставі листка непрацездатності у порядку і розмірах, встановлених законодавством України.

Оплата відряджень проводиться згідно з чинним законодавством України та затвердженими положеннями та інструкціями Товариства.

Режим роботи Товариства регламентується Правилами внутрішнього трудового розпорядку. Відповідно до чинного законодавства України тривалість робочого часу працівників Товариства складає 40 годин на тиждень. В Товаристві встановлюється 5-денний робочий тиждень (вихідні дні – субота та неділя). Норма тривалості робочого часу на рік в Товаристві розраховується відповідно до вимог Кодексу Законів про працю України.

За домовленістю з роботодавцем працівникові може бути встановлено неповний

робочий день (тиждень, місяць) з оплатою праці пропорційно відпрацьованому часу (ст. 56 КЗпП України). Скорочений робочий час встановлюється для осіб, які мають право на це згідно з трудовим законодавством (ст. 51 КЗпП України). В Товаристві може бути встановлено скорочений час і для інших працівників за їх згодою в порядку, передбаченому законодавством.

Для окремих працівників Товариства може встановлюватись ненормований робочий день з дотриманням вимог чинного законодавства. Для окремих працівників Товариства може встановлюватись гнучкий режим робочого часу з дотриманням вимог чинного законодавства. Роботодавець відповідно до чинного законодавства може змінювати режим роботи, встановлювати або скасовувати неповний робочий час, попередивши про це працівників не менше ніж за 2 (два) місяці. Залучення працівників Товариства до роботи у святкові та неробочі дні можливе лише за згодою працівника.

Облік часу виходу на роботу та закінчення роботи ведеться в таблиці обліку робочого часу працівників Товариства. На передодні святкових днів тривалість роботи працівників Роботодавця скорочується на одну годину.

Тривалість щорічної основної відпустки для працівників становить 24 календарних дні. Тривалість відпустки працівників, які є інвалідами I або II груп складає 30 календарних днів, а працівників, які є інвалідами III групи – 26 календарних днів. Для інших категорій працівників тривалість щорічної відпустки визначається на підставі чинного законодавства України.

На час відпустки за працівником зберігається місце роботи і середня заробітна плата.

Графік відпусток складається на кожний календарний рік та затверджується Генеральним директором Товариства. Графік доводиться до відома всіх працівників Товариства. При складанні графіку враховуються особисті інтереси працівників та можливості тимчасової заміни працівника на період його відпочинку. Щорічні відпустки можуть бути перенесені на інший час у випадках, передбачених законодавством, за згодою сторін, або у разі вчинення дисциплінарного проступку.

Про дату початку відпустки працівник повідомляє та оформляє заяву не пізніше як за два тижні до встановленого графіком терміну.

Роботодавець, виходячи з виробничих та фінансових можливостей надає за свій рахунок додаткову відпустку працівникам у випадку:

- одруження працівника (його дітей) – 3 календарні дні;
- смерть членів сім'ї – 3 календарні дні.

Роботодавець має право відкликати працівника із відпустки лише у випадках, передбачених законодавством.

Працівникам надається відпустка без збереження заробітної плати тривалістю до 15 календарних днів на рік у зв'язку із сімейними обставинами. Відпустка без збереження заробітної плати може бути надана з інших причин та іншої тривалості відповідно до Закону України «Про відпустки».

Жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину з інвалідністю, або яка усиновила дитину, матері особи з інвалідністю з дитинства підгрупи А I групи, одинокій матері, батьку дитини або особи з інвалідністю з дитинства підгрупи А I групи, який виховує їх без матері (у тому числі у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла під опіку дитину або особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А I групи, чи одному із прийомних батьків надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів. За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 17 календарних днів.

Працівникам з ненормованим робочим днем надається щорічна додаткова відпустка 5 календарних днів.

Відповідно до чинного законодавства проводиться комплексна робота із співробітниками щодо охорони праці та безпеки, а саме:

- забезпечення комплексних заходів для досягнення встановлених відповідно до чинного законодавства нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці, планів, програм поліпшення умов праці, надання організаційно-методичної допомоги у виконанні запланованих заходів;
- проведення з працівниками вступного інструктажу з охорони праці;
- проведення з працівниками інструктажів з питань охорони праці на робочому місці;
- проведення з працівниками інструктажів з питань пожежної безпеки;
- проведення інструктажів з охорони праці для водіїв легкових транспортних засобів;
- проведення інструктажів з охорони праці для водіїв, які вибувають у відрядження;
- проведення інструктажів з охорони праці для комірників;
- проведення інструктажів з охорони праці для прибиральників службових приміщень;
- проведення інструктажів з охорони праці для користувачів ПК;
- проведення інструктажів з охорони праці для архіваріуса;
- проведення інструктажів з охорони праці з надання долікарської медичної допомоги;
- проведення інструктажів з охорони праці під час виконання робіт з пестицидами та агрохімікатами;
- проведення інструктажів з охорони праці під час ручного переміщення вантажів;
- проведення інструктажів з охорони праці під час роботи з ручними гідравлічними візками;
- проведення інструктажів з охорони праці при користуванні електро побутовими приладами на підприємстві;
- проведення інструктажів з охорони праці бухгалтерів;
- забезпечення належного оформлення та своєчасного проходження співробітниками підприємства відповідних інструктажів;
- забезпечення належного оформлення і зберігання документації з питань охорони праці, а також своєчасної передачі її до архіву для тривалого зберігання згідно з установленим порядком.

Компанія забезпечує навчання та розвиток співробітників за допомогою професійних тренінгів: щодо охорони праці та пожежної безпеки, бухгалтерського та податкового обліку, переходу на МСФО, складської звітності, логістичних питань, питань будівництва, вивчення англійської мови тощо.

Відповідно до Положення про соціальні пільги та гарантії Товариство виділяє кошти на фізкультурно-оздоровчі послуги, фітнес-центрів та басейнів, працівникам надається матеріально допомога у зв'язку із одруженням, народженням дітей, виходом на пенсію, на оплату лікування, на поховання (в тому числі на оплату ритуальних послуг колишнього працівника та матеріальну допомогу у зв'язку зі смертю рідних по крові, дружини або чоловіка).

Працівники Товариства страхуються за рахунок підприємства в рамках програми добровільного медичного страхування на випадок хвороби та від нещасних випадків.

Товариство за власний кошт закупає новорічні подарунки для дітей працівників

підприємства до 14 років.

6. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Процес управління ризиками на Товаристві існує для ідентифікації, аналізування, оцінювання й усунення ризиків і їх причин для запобігання їх повторенню. Основними цілями процесу є забезпечення гарантії досягнення стратегічних цілей і підтримка ефективності роботи Товариства.

Задачі процесу управління ризиками:

- ідентифікація й оцінювання ризиків, що впливають на досягнення стратегічних цілей Товариства;
- забезпечення заходів щодо мінімізації ймовірності й негативного впливу ризиків на цілі Товариства;
- стратегічне планування діяльності Товариства з урахуванням ризиків; своєчасне інформування відповідального управлінського персоналу і зацікавлених сторін про
  - наявність можливих ризиків; моніторинг заходів з контролю ризиків;
  - виявлення, оцінювання й управління ризиками процесів Товариства;
- забезпечення інформацією про ризики під час прийняття управлінських рішень;
- формування плану заходів щодо усунення ризиків;
- координація, забезпечення й оцінювання ефективності своєчасного реагування на ризики.

Для реалізації процесу використовують інформаційні, матеріальні, фінансові й людські ресурси.

Процес управління ризиками містить такі стадії:

- ідентифікація й оцінювання ризиків;
- планування необхідних заходів щодо усунення ризиків/запобігання ризикам;
- здійснення заходів щодо усунення ризиків/запобігання ризикам;
- аналіз результатів та ефективності заходів щодо усунення/попередження ризиків.

Управління ризиками ґрунтується на таких принципах:

- принцип комплексності – система управління ризиками Товариства є комплексною та інтегрованою в бізнес-процеси, пов'язані з веденням професійної діяльності;
- принцип адекватності – складові системи управління ризиками, процедури та інструменти управління ризиками відповідають поточним ринковим умовам, масштабу та складності операцій, що проводяться Товариством;
- принцип інформованості – органи управління та всі співробітники Товариства інформовані про основні ризики та в рамках виконання своїх посадових обов'язків беруть участь в управлінні ризиками;
- принцип безперервності – процес управління ризиками є безперервним.

Ризики, які можуть бути ідентифіковані, систематизовані в таблиці.

Види ризиків, які можуть бути ідентифіковані

Група ризиків	Вид ризику	Джерело ризику і можливий вплив
Ризик країни	Політичний ризик	Джерелом ризику є політична нестабільність, яка має негативний вплив на бізнес-середовище країни та її місце у міжнародних рейтингах. Ризик ускладнює діяльність Товариства в частині залучення фінансових ресурсів та клієнтів
	Регуляторний ризик	Джерелом ризику є відсутність чітких пріоритетів у фіскальній і монетарній політиці держави. Неочікувані зміни у фіскальному та монетарному регулюванні є джерелом виникнення додаткових витрат
Операційний ризик	Правовий ризик	Джерелом ризику є неправильне тлумачення чинного законодавства
	Кадровий ризик	Джерелом ризику є дефіцит кваліфікованих кадрових ресурсів, відсутність яких може позначитися на ефективності діяльності Товариства
	Логістичний ризик	Джерелом ризику є порушення умов поставок та зберігання товарів. Наслідками може бути псування товарів, що призводить до прямих збитків. Порушення термінів поставок призводить до погіршення стосунків з клієнтами
	Кібер ризик	Втрата даних, розповсюдження даних та порушення цілісності систем ІТ може мати негативний вплив на фінансовий стан та репутацію компаній
Фінансовий ризик	Волатильність цін на енергоносії та паливо	Зростання цін на енергоносії приводить до зростання вартості зберігання товарів та їх постачання, що зменшує прибуток Товариства
	Кредитний ризик	Невиконання фінансових зобов'язань контрагентами може мати негативний вплив на фінансовий стан Товариства
	Ризик ліквідності	Неможливість компанії своєчасно виконати свої фінансові зобов'язання може негативно вплинути на фінансові результати та репутацію Товариства.
	Коливання процентних ставок	Зміни процентних ставок можуть спричинити зростання вартості залучених фінансових ресурсів, що призведе до зменшення прибутку Товариства
	Валютний ризик	Коливання валютних курсів негативно позначається на якості фінансового планування, що призводить до розсинхронізації грошових потоків Товариства та виникнення збитків

Можливі заходи попередження виникнення ризиків на Товаристві та їх зменшення наведені в таблиці.

Таблиця

Можливі заходи попередження та мінімізації ризиків

Вид ризику	Можливі заходи попередження
Політичний ризик	Сильна, стала бізнес-модель, збільшення експортних продажів
Регуляторний ризик	Моніторинг законодавчих змін та робота виключно в системі правового поля. Участь у галузевих об'єднаннях та асоціаціях з метою донесення погляду бізнесу
Правовий ризик	Залучення фахівців до вирішення спірних правових питань
Кадровий ризик	Практика стажування для студентів з перспективною працевлаштування Програма підвищення кваліфікації та професійного навчання
Логістичний ризик	Диверсифікація стратегій купівлі запасів, їх зберігання та постачання
Кібер ризик	Хмарне зберігання, системи незалежних серверів (дата центри), система резервного копіювання інформації
Волатильність цін на енергоносії та паливо	Стратегічне та довгострокове співробітництво з постачальниками та диверсифікований портфель постачальників. Енергозберігаючі програми
Кредитний ризик	Наявність системи управління кредитними ризиками
Ризик ліквідності	Стратегічна та фінансова оцінка поточної діяльності Товариства, швидке реагування на відхилення
Коливання процентних ставок	Довгострокове фінансування під фіксовані кредитні ставки
Валютний ризик	Експортні продажі. Синхронізація експортних продажів з придбанням імпорتنих товарів. Фіксація закупівельних цін в національній валюті

Заходи щодо попередження та мінімізації ризиків розробляються з урахуванням конкретного типу ризика та джерела його виникнення.

7. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІНОВАЦІЇ

У сучасному аграрному виробництві основним фактором підвищення врожайності сільськогосподарських культур є освоєння та впровадження сучасних інтенсивних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій, які розробляються науковими установами України, компаніями виробниками та дистрибуторами засобів захисту рослин та добрив. Клімат Землі змінюється неспинно і поступово, глобальні температури уже підвищилися на 1,1о С порівняно із ХІХ сторіччям, темпи підвищення рівня води за останнє десятиріччя зросли удвічі. І якщо ці сухі цифри та страхітливі прогнози науковців нічого конкретного не кажуть, то для сільського господарства вони не втішні, та певним чином загрозливі. Так, за прогнозами вчених у наслідок глобального потепління до 2030 року неврожай

сільськогосподарських культур може зрости до 5 %, а до 2080 року – до 30 %. Оскільки сільське господарство є однією з найбільш важливих галузей економіки України, потрібно захистити цей сектор від негативних зовнішніх впливів, особливо тих, які пов'язані зі зміною клімату. Ризики, спричинені зміною умов навколишнього середовища, можуть призвести до значних втрат виробництва, що спричиняє нестабільність на внутрішньому ринку сільгосппродукції, а також коливання цін на дану продукцію в світі. У довгостроковому періоді невизначеність у виробництві сільгосппродукції, спричинена її значною залежністю від погодних умов, що може посилити проблему глобальної продовольчої безпеки внаслідок прогнозованого зростання населення Землі та негативного впливу глобального потепління на рівень урожайності сільськогосподарських культур. Зміни клімату уже зараз змушують вносити зміни до звичних технологій ведення агробізнесу та корегувати уже традиційні схеми живлення та передпосівних обробок насіння, разом з тим і прогрес у сільському господарстві не стоїть на місці. І якщо раніше у схемах живлення культур опиралися на внесення лише мінеральних та органічних добрив, то сьогодні усе більше уваги приділяється мікродобривам, стимуляторам та регуляторам росту, що здатні працювати з традиційними схемами для забезпечення кращої ефективності внесених продуктів, та в кінцевому результаті для покращення біометричних показників росту та розвитку культур і підвищенні показників врожайності та якості насіння. Саме такі продукти представлені у портфоліо нашої компанії дослідженнями, яких фахівці займаються протягом тривалого часу задля подолання основних викликів природи. В цих умовах важливим чинником підвищення ефективності сільського господарства України в умовах зміни клімату є науково обґрунтоване розміщення посівних площ сільськогосподарських культур з врахуванням кліматичних змін, адаптація рослинництва до цих змін, що дозволить найбільш ефективно використовувати природні ресурси в нових кліматичних умовах, досягти стійкого зростання величини і якості урожаю, підвищити віддачу сировинних, енергетичних і трудових ресурсів.

Завдання які для себе ставить компанія це :

- проведення польових та лабораторних досліджень препаратів власної торгової марки Спектрум та гуматів іспанської компанії Daumsa на сільськогосподарських культурах разом із науковими установами України, які входять до структури НААН отримана інформація по результатах досліджень викладена у презентаціях компанії та розміщена на сайті у вільному доступі,
- агроекологічні дослідження сортів та гібридів, які входять до портфоліо компанії на демо – центрах і господарствах різної форми власності,
- розробка, дослідження та впровадження сучасних інтенсивних технології вирощування сільськогосподарських культур адаптованих до різних кліматичних змін,
- збір, систематизація та узагальнення інформаційно-аналітичних матеріалів, які в подальшому використовуються у написанні статей для корпоративного журналу та періодичних видань, каталогів, сайту, проспектів по продукції, що реалізуються компанією,
- розробляється проєкт впровадження елементів точного землеробства у напрямках супутникового моніторингу посівів, диференційного внесення добрив та змінних норма висіву насіння.

Розвиток та навчання персоналу

Компанія приділяє значну увагу навчанню та розвитку своїх працівників. Цей процес спрямований на задоволення потреб у висококваліфікованих кадрах. Компанія прагне створити умови, що дозволять працівникам максимально професійно реалізуватися на займаних посадах та сформувати кадровий резерв компанії. Компанія кожного сезону проводить навчання, семінари, круглі столи та Дні поля на, яких ознайомлює клієнтів та співробітників з сучасними тенденціями ринку засобів захисту та насіння, інформує про отримані результатами досліджень з наукових установ, демо центрів дані заходи мають маркетинговий напрямок задля популяризації та впізнання компанії Спектр – Агро та торгових марок Спектрум та Daymsa на ринку України. Завдання даних заходів полягає у навчанні, як спеціалістів компанії та і клієнтів провідним сучасним методикам та технологіям вирощування сої, пшениці, кукурудзи та соняшнику, ознайомленням з продуктами, які є в портфоліо компанії, їх властивостями і перевагами, які дозволяють кінцевому споживачеві отримати максимально можливі врожаї. Спікерами семінарів та навчань є представники компанії. Наша компанія розуміє, що сучасне сільське господарство це не проста галузь оскільки в останні роки ми гостро відчуваємо глобальні зміни клімату, які вносять значні корективи в розвиток усієї галузі та процеси росту та розвитку культур, постійно з'являються нові розробки і нововведення. Це стосується як створення нових сортів та гібридів, нових формуляції засобів захисту, добрив, більш досконалої техніки, так і нових технологій. Тому в таких складних умовах ведення сільського господарства, отримання високих врожаїв це результат командної роботи фермера, менеджера і вдалого поєднання науковообґрунтованих знань та навичок з традиційними методами і сучасними технологіями. Впровадження інновацій у сільськогосподарську діяльність сприяє зростанню продуктивності праці, економії ресурсів, скороченню витрат, зниженню собівартості аграрної продукції, підвищенню економічної ефективності діяльності у довгостроковій перспективі. Компанія постійно приймає участь у виставках, семінарах, форумах і сама проводить дані заходи для своїх спеціалістів та клієнтів, які дозволяють дізнатися новини, поділитися досвідом і запропонувати або разом знайти актуальне вирішення поставлених завдань та викликів.

8. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОСТУ

У сфері мінерального живлення плани компанії на 2020 рік – це розвиток даної сфери бізнесу, а саме збільшення присутності компанії на ринку мінеральних добрив України. Дані цілі плануємо досягати шляхом збільшення поінформованості персоналу щодо мінерального живлення рослин, особливостей ринку мінеральних добрив та роботи з продуктами для мінерального живлення при прийомі та розвантаженні з однієї сторони, з іншої – шляхом розширення та поглиблення співробітництва з вітчизняними та іноземними компаніями-виробниками та трейдерами у сфері закупівлі мінеральних добрив.

В 2020 році компанія виводить на ринок 3 нових продукти як доповнення до продуктової лінійки мікродобрив Спектрум: Спектрум Мідь, Універсал та MnPro, котрі встигли зарекомендувати себе з позитивної сторони при вивченні у наукових установах та на демонстраційних ділянках. Найближчим часом в планах компанії стоїть розширення асортименту продукції та виведення на агрохімічний ринок України препаратів з удосконаленою формулою для антистресової дії.

У вересні 2019 року Товариство відкрило Рівненське представництво, а в січні 2020 року - представництво в Миколаївській області.

У 2020 році заплановане будівництво першого сервісного центру і запуск його в роботу. Даний сервісний центр розташований в селі Путрівка, уздовж траси Київ-Одеса. На стадії будівельного проекту знаходиться другий центр в м. Новомосковськ. Дані сервісні центри включають в себе абсолютно усі необхідні зони для обслуговування клієнтів, та обробітку товару. Паркінг, виставкові площі, шоурум, сервісна зона, офісні та навчальні приміщення, а також великі криті та відкриті площі для зберігання та передпродажної підготовки техніки. Сам по собі сервісний центр, являє собою повноцінний комплекс автономного інженерного забезпечення, який потребує із зовні тільки підключення до електричних мереж.

**Генеральний директор
ТОВ «СПЕКТР-АГРО»**

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and strokes, positioned to the right of the stamp.

Лобач В.П.